

Valiukenas M.E.
6140 So. Tripp Ave.
Chicago IL 60629

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO 44119
VOL. LXXXI 1996 OCTOBER – SPALIO 15, Nr. 40

LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS

AR VAKARAI PAMIRSO BALTIJOS ŠALIS?

Išsiviję lietuviai neturi daug progų skaityti pasaulinę spaudą, kurioje randame įdomių ir intriguojančių straipsnių apie Baltijos valstybes, jų politinį ir ūkinį gyvenimą. Gana gerai informuoti yra Vokietijos laikraščiai. Jų pateikiamos žinios ar prielaidos yra daug tikroviškesnės ir bešališkesnės negu Amerikos laikračių. "Lietuvos Aido" korespondentas Kęstutis Petrauskis pateikia šias žinias tiesiogiai iš Vokietijos leidinių.

Minint Mordovo – Ribentropo pakto, rugpjūčio pučo, Estijos ir Latvijos nepriklausomybės paskelbimo metines, Vokietijos dienraščiai išspausdino nemažą straipsnių apie Baltijos šalių santykius su Rusija ir Vakarų šalimis, rusiakalbių padėtį Latvijoje ir Estijoje bei Maskvos vykdomą "artimojo užsienio" politikos esmę.

Vienas įtakingiausių Vokietijos laikračių – konservatyvusis "Frankfurter Allgemeine" priminė, kad neseniai Rusijoje surengtos apklausos duomenimis, didžiausiu savo priešu rusai laikė ne čečėnų sukilėlius, ne kitus "separatistus", netgi ne nusikalstamumą ir alkoholizmą, o mažą Baltijos valstybę – Estiją.

Estai išdidžiai priėmė tokią didžiojo kaimyno suteiktą "garbę". Tai rodo, kad Estija, kaip ir jos likimo draugės – Latvija ir Lietuva, ir septintaisiais nepriklausomybės metais vis dar tebėra praeities šešėlyje, o Rusija tapatinama su SSRS.

Priešingai nei Lietuvoje, šis šešėlis Latvijoje ir Estijoje turi konkretų vardą – "rusų mažumą". Nuo 1991 m. rugpjūčio, kai Baltijos šalys nusikratė sovietinės okupacijos ir pratęsė prieškarinę valstybingumo tradiciją, rusų "mažumos" šiose valstybėse tapo tiek jų vidaus, tiek užsienio politikos tramdomaisiais marškiniais. Rusija, remdamasi keletą dešimtmečių trukusia okupacija, nori išlaikyti šias šalis savo įtakos sferoje ir tam tikslui naudoja čia gyvenančiais rusais.

Politiniame žodyne pasirodė tokie žodžiai, kaip "žmogaus teisių pažeidinėjimas", "priespauda", "diskriminacija". Tokios dezinformacijos adresas yra ne Talinas, Vilnius ar Ryga, o Briu-

Vytautas Šeštokas

selis, Bona, Vašingtonas. Kai tik Baltijos šalys pareiškė norą tapti ES ir NATO narėmis, Maskva tuoj iškėlė "europietiškas" sąlygas: išspręskite tautinių mažumų problemas, užmegzkite draugiškus santykius su Rusija.

Vienas naujausių tokių pavyzdžių – B.Jelcino laiškas JAV prezidentui Baltijos prezidentų vizito į Vašingtoną išvakarėse. Laiške Jelcinas tvirtino, kad Baltijos šalyse paminta tolerancija, laisvė ir teisė, todėl JAV turi jas paspausti. Išvertus šią diplomatinę kalbą reikėtų, kad kuo didesnės paramos šios šalys susilauks, tuo esą jos bus įžulesnės.

"Frankfurter Allgemeine" laikraštyje klausiama, ar iš tikrų Baltijos šalyse pažeidžiama laisvė ir teisė. Apžvalgininkas Jaspera von Altenbockum teigia, kad ES-BO misijos, veikiančios Rygoje ir tiriančios rusiakalbių padėtį, pritaria Latvijos vyriausybės žingsniams ir jokių teisinių pažeidimų nenustatė. J. von Altenbockumo nuomone rusų tautinė mažuma buvo įrankis ne tik sovietinės rusifikacijos metu, bet ir dabar.

Rusiakalbių "diskriminacijos" pavadinimu pildingamas Rusijos nenoras, o Vakarų nesugebėjimas visiškai pripažinti Baltijos šalių suverenitetą. Baltijos šalys, atkurdamos nepriklausomybę nepripažino okupacijos bei aneksijos ir teisiškai pratęsė nutrauktą valstybingumą. Tuo tarpu Rusijoje ir Vakaruose tebesivadovaujama nuostata, kad Baltijos šalys tik "atsiskyrė" nuo buvusios Sovietų Sąjungos.

Tačiau tarptautinės teisės požiūriu Baltijos šalys niekuomet nebuvo SSRS dalimi. Rusija visokiais būdais vengia tai pripažinti. Tam tikslui naudojama "artimojo užsienio" politika. Blokuojamas Rusijos ir Estijos sienų sutarties pasirašymas. Estija reikalauja kad Maskva pripažintų 1920 m. Tartu sutartį, kurioje Rusija visiems laikams garantavo Estijos sienas. B.Jelcinas net nemano patvirtinti šios sutarties, nes tuomet turėtų pripažinti, kad Rusija užgrobė dalį Estijos teritorijos. Rusijos požiūriu, visos iki sovietinės okupacijos sudarytos sutartys neteko

savo galios, nes aneksuotos Baltijos šalys nebuvo tarptautinės teisės subjektai.

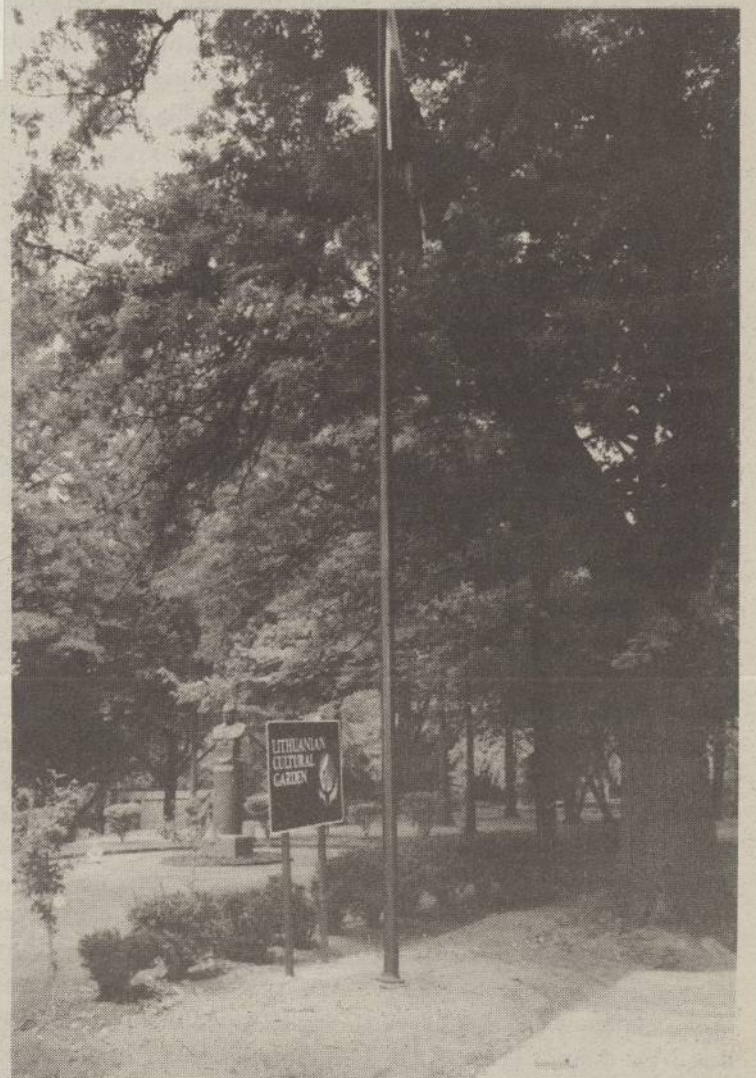
Kairiajame Vokietijos dienraštyje "Frankfurter Rundschau" paskelbtame komentare "Užmirštos Baltijos šalys" teigiama, jog praėjus penkeriems metams po rugpjūčio pučo, atkūrus Baltijos šalių nepriklausomybę, padėtis šiame regione dar nėra normalizuota. Užuo užmezgusi draugiškus santykius, Rusija nuolat grąšina Baltijos valstybėms. O šios esą, užuo įtraukusios rusakalbių mažumą į demokratijos kūrimą, etniškai ją izoliuoja. Vakarai, užuo padėję šioms jaunoms valstybėms įsijungti į savo politines ir ekonomines struktūras, pasiūtenkina gražiomis kalbomis ir pažadais be konkretaus turinio. Todėl Baltijos šalių piliečiai jaučiasi palikti likimo valiai.

Veltui iki šios dienos Baltijos šalys laukia Maskvos atsiprašymo už okupacijos metais padarytas skriaudas. Užuo be jokių išlygų pripažinti Baltijos šalių suverenitetą, rusų strategai vadina jas "artimojo užsienio" ir mano turį čia ypatingas teises savo veiklai.

Komentaro autorius Hannesas Gamillshegas, priešingai nei "Frankfurter Allgemeine" korespondentas, mano, kad Latvijoje ir Estijoje rusų tautinė mažuma yra laikoma "antros kategorijos" piliečiais. Tačiau rašo, jog tokia pozicija suprantama, nes tiek latviai, tiek estai baiminasi, kad savo tėvynėje patys gali tapti tautinėmis mažumomis.

Baltijos šalys visuomet įsiklauso į Vakarų patarimus ir stengiasi juos įgyvendinti. Tačiau už tokį pavyzdį elgesį joms neatsilyginama. Paskelbusios, kad jų tikslas yra tapti ES ir NATO narėmis, Baltijos šalys turėjo gana daug progų įsitikinti, jog nėra laukiamos šiose organizacijose. Susidaro įspūdis, kad Baltijos šalys paliekamos Rusijos įtakos sferai. Tai būtų pražūtingas scenarijus visam Baltijos jūros regionui.

Vakarai, teigia H. Gamillshegas, per 50 metų trukusios sovietinės okupacijos laikotarpį pamiršę Baltijos šalys, turi jausti moralinę atsakomybę ir garantuoti joms vėl atgautą nepriklausomybę. Lietuva, Latvija ir Es-

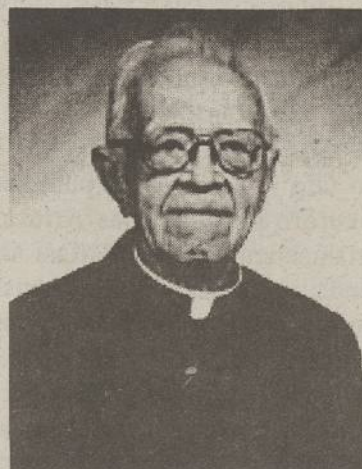
Lietuvos vėliava Klivlendo (Cleveland) Lietuvių Kultūros darželyje. G.Juškeno nuotr.

tija turi teisę gyventi saugiai greta savo didžiojo kaimyno, kaip ir Danija, Airija ar Portugalija. Tam nebūtina net tikroji narystė Vakarų karinėje sąjungoje. Baltijos šalių įtraukimas į ES saugumo struktūras, visiškai jų integravimas į Europos ekonomiką rusų nacionalistams būtų pakankamas signalas, atgrąsinantis juos nuo grobioniškų kėslų.

Baigiant pateikiamas

vienas šio straipsnio autoriaus klausimas. Kodėl Estija, tas Baltijos "liliputas" pajėgia geriau tvarkytis visose srityse, ką patvirtina savo straipsniais ir milijoninį tiražą turintis dienraštis "Los Angeles Times"? Lietuvai ir Latvijai dar reikia gerokai pasitempti, kad įgytų didesnę Vakarų valstybių pagarbą, tuo pačiu padidinant tiems kraštams ekonominę paramą.

A.†A JUOZAS ANGELAITIS

Velionis gimė 1904 m. rugpjūčio 24 d. Smithon, PA. 1926 metais jis baigė Šv. Ignaco gimnaziją ir įstojo į Our Lady of the Lake (dabar – St. Mary) seminariją. Tuo pat metu studijavo ir baigė John Carrol universitetą. 1934 m. gegužės 26 d. J. Angelaitis išventintas kunigu. Pirmasis jo paskyrimas – vikaru Cleveland'o Šv. Jurgio parapijoje.

1939 m. liepos mėnesį J. Angelaitis paskirtas Dievo Motinos parapijos administratoriumi, o po kelių mėnesių – klebonu. Šiai parapijai vadovavo 35 metus. 1974 metais jis išėjo į pensiją.

G.J.
(Plačiau - kitame numeryje)

Netekome darbštaus, sielovadaus pasišventusio ganytojo. Spalio 6 d., besitvarkydamas savo ūkyje, sukniubo ir mirė kunigas Juozapas P. Angelaitis.

Girdėta iš Vilniaus

• **RINKIMAI: PRASIDĖJO BALSAVIMAS PAŠTU.** Nuo spalio 8 d. Lietuvos piliečiai, spalio 20 dieną negalėsiantys balsuoti Seimo rinkimuose ir referendume asmeniškai, gali balsuoti paštu. Vyriausiosios rinkimų komisijos (VRK) pirmininkas Zenonas Vaigauskas informavo Eltą, kad balsuoti paštu galima visuose Lietuvos ryšių skyriuose.

Seimas spalio 8 d. priėmė nutarimą dėl papildomo klausimo referendumui spalio 20 dieną, tad pirmosiomis balsavimo paštu dienomis į ryšių skyrius atvykę rinkėjai praras galimybę pareikšti savo nuomonę tuo klausimu.

• **LATVIJAI PATEIKTAS KOMPROMISINIS LIETUVOS PASIŪLYMAS.** Aklavietėje atsidūrusias Lietuvos ir Latvijos derybas dėl jūros sienos galėtų atnaujinti dar vienas aukšto lygio susitikimas, kurį tikimasi netrukus surengti tuo atveju, jeigu kaimyninė šalis konstruktyviai įvertins Lietuvos pateiktus siūlymus. Juos pateikė su Latvijos premjeru Andriu Škele telefonu kalbėjęs Ministras Pirmininkas Mindaugas Stankevičius.

• **LIETUVOS KARIUOMENĖ ĮSIGYJA ŠVEDIŠKUS GINKLUS.** Lietuva nusipirko lengvosios prieštankinės ginkluotės iš švedų firmos "Bosfors". Krašto apsaugos ministerijos sekretorius A. Ambrazevičius sakė, kad iš "Bosfors" nupirktą maždaug pusė Lietuvos ginkluotuosioms pajėgoms reikalingos prieštankinės lengvosios technikos už valstybės garantuotą 5 milijonų JAV dolerių kreditą. Pirmoji ginklų siunta – maždaug dešimtadalis viso pirkinio – kitą savaitę bus parodyta visuomenei.

Pasak A. Ambrazevičiaus, prasidėjo normalus sausumos pajėgų apginklavimas. Anot jo, Lietuvos saugumo poreikius labiausiai atitinka lengvoji prieštankinė ir priešlėktuvinė technika. Vyriausybė krašto apsaugai šiemet skyrė beveik 9 milijonus JAV dolerių kerditų. Už 2 milijonus dolerių kariuomenė pirko 94 firmos "Landrover" visureikius, kurie Lietuvos kariuomenės dalinius pasieks iki šių metų pabaigos.

• **LIETUVOS BANKO ATSARGOS PASIEKĖ REKORDINĮ LYGĮ.** Lietuvos banko (LB) užsienio valiutos atsargos rugpjūčio mėnesį padidėjo 53.4 mln. JAV dolerių. Rugpjūčio pabaigoje LB užsienio valiutos atsargos buvo vertinamos 773.4 mln. JAV dolerių. Visos LB oficialiosios atsargos rugpjūtį padidėjo 48.8 mln. JAV dolerių ir pasiekė rekordinį 8,525 mln. JAV dolerių lygį.

LB aukso vertė per mėnesį nepakito. Ji prilygsta 62 mln. JAV dolerių.

• **INFLIACIJA RUGSĖJO MĖNESĮ BUVO 0,3 PROCENTO.** Statistikos departamento duomenimis, Lietuvoje infliacija rugsėjį buvo 0,3 %. Pernai tą patį mėnesį ji sudarė 2%. Devynių mėnesių infliacija Lietuvoje buvo 10,7 %, praėjusių metų to paties laikotarpio – 22,8 %.

Prieš mėnesį pirmą kartą infliacijos Lietuvoje nebuvo užfiksuota. Šiemet, kaip ir pernai, didžiausia infliacija buvo sausio mėnesį ir siekė 3,2 % (pernai sausį – 5,7 %). Ekonomikos ministerija mano, kad šiemet infliacija sieks 22-25 %.

• **PRITRŪKO SEIMO NARIŲ.** Kadangi spalio 3 d. į posėdį susirinko mažai parlamentarų, Seimas negalėjo nuspręsti, ar patraukti baudžiamojon atsakomybėn du Kauno miesto apylinkės teismo teisėjus, kurie įtariamai paėmė itin stambius kyšius. Sprendžiant šį klausimą, plenariniame posėdyje dalyvavo tik 39 Seimo nariai. Norint, kad nutarimas būtų priimtas, už jį turėjo balsuoti ne mažiau kaip 71 parlamentarai. Šis klausimas įtrauktas į kitos savaitės darbotvarkę. Generalinė prokuratūra kreipėsi į Seimą, kad šis leistų patraukti baudžiamojon atsakomybėn Kauno miesto apylinkės teismo teisėjus Tomą Kaminską ir Jurgį Kaušinį.

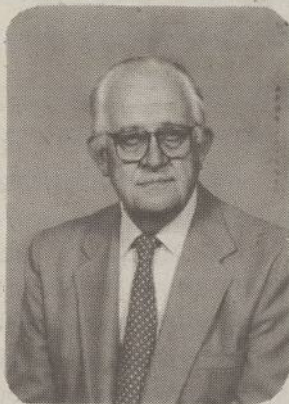
Nutarimus dėl leidimo teisėjus patraukti baudžiamojon atsakomybėn priima Seimas, o tarp jo sesijų – Respublikos Prezidentas. Generalinio prokuroro pavaduotojas Artūras Paulauskas nusivylęs tokiu parlamentu elgesiu. "Tiriant šią bylą yra svarbi kiekviena valanda, todėl Seimas, atidėdamas šio nutarimo priėmimą, stabdo efektyvų ir operatyvų bylos tyrimą". – sakė A. Paulauskas žurnalistams.

• **BBC JAU PASIEKĖ VILNIŲ.** Vilniuje pradėta perduoti BBC radijo programa. Nuo šiol sostinėje ir maždaug 80 kilometrų spinduliu aplink ją gyvenantys klausytojai visą parą galės girdėti BBC programą anglų, rusų ir lenkų kalbomis. Tai jau antroji užsienio kompanija, perduodanti savo programą Vilniuje. Nuo 1995 metų sausio 17 dienos Lietuvos sostinėje ir maždaug 50 kilometrų spinduliu apie ją girdimos "Radio France Internationale" laidos.

• **PAMINKLAS MAŽVYDUI.** Klaipėdos Lietuvninkų aikštėje kitų metų rudenį bus atidengtas pirmosios lietuviškos knygos – "Katekizmo" autoriaus Martyno Mažvydo paminklas.

Iš visur apie viską

ŠVIETIMO RŪPESČIAI

Algirdas Pužauskas

Prasidėjus naujiems mokslo metams, Amerikos spauda daugiau rašo apie švietimą ir jo problemas. Politiniuose debatuose vis dažniau ginčijamasi apie jaunosios amerikiečių kartos paruošimą gyvenimui. Spalio 6 dienos debatuose tarp kandidatų į prezidento vietą – senatoriaus Dole ir dabartinio prezidento Klintono, pastarasis ir pradėjo debatus, sakydamas, kad svarbiausia tema yra švietimo reikalai, stipendijos ir paskolos studentams bei mokesčių mažinimas jų tėvams. Mokykloms netrūksta aukštos technologijos įrankių: kompiuterių, kalkuliatorių, fizikos ar chemijos laboratorijų, tačiau daugelyje valstijų trūksta gerai parengtų mokytojų.

Amerikos Nacionalinė švietimo komisija neseniai paskelbė pranešimą apie savo atliktus tyrimus. Komisijos pirmininkė Linda Darling – Hammond spaudos konferencijoje pareiškė, kad šalis tol negalės reformuoti savo švietimo sistemos, kol neturės kvalifikuotų mokytojų. "Mes daugiau dėmesio skiriame paruošimui veterinarijų, kurie rūpinasi mūsų šuneliais ir katinėliais, negu paruošimui mokytojų, kurie auklėja mūsų jaunimą", – pasakė ponios Hammond, pabrėždama savo 151 puslapių užimančiame pranešime, kad mokytojai yra prastai paruošti, perkrauti

darbais, ignoruojami.

Vos pusė Amerikos mokytojų seminarijų yra akredituotos. Kai kuriose valstijose net pusė mokytojų neturi leidimo mokytojauti, samdomi iš bėdos, nelegaliai. Apie 30% naujų mokytojų meta darbą, neišdirbė nė penkerių metų. Daugelis jų nuo pirmųjų pedagoginės veiklos dienų dienų pradeda dairytis kito darbo, sakoma pranešime.

Kita problema iškilo Kalifornijoje. Gubernatorius Vilsonas (Wilson) paragino mokyklas sumažinti 5-8 metų amžiaus vaikų, tenkančių vienam mokytojui, skaičių. Mokyklos, kurios sumažins vaikų skaičių iki vasario mėnesio, t.y. turės ne daugiau, kaip 20 vaikų vienoje klasėje, gaus 19,500 dolerių dovaną. Prasidėjo "lenktyniavimas". Švietimo įstaigos pradėjo pirkti kilnojamus, laikinus, tik šiltam klimatui tinkamus pastatus.

Vidutiniškai Kalifornijos mokyklų klasėse šiuo metu telpa po 27 vaikus. Mokytojų sąjunga tvirtina, kad šalies vidurkis siekia net iki 34. Besivaržant dėl gubernatoriaus skirtų premijų už mažas klases, paaiškėjo, kad galima išgyti kilnojamus pastatus, pavyzdžiui, tokius, kuriuos gamina kompanija "Aurora Modular Industries". Per kelis mėnesius parduota 900 klasių, dar užsakyta 1,300.

Daug sunkiau rasti mokytojų. Norint susodinti visus Kalifornijos 5-8 metų amžiaus "studentus" taip, kad vienoje patalpoje jų būtų ne daugiau kaip 20, reikėtų apie 26,000 naujų mokytojų. Ši valstija paruošia tik po 5,000 pedagogų per metus. Todėl mokytojai verbuojami Oregono, Kanzaso ir Ohajo (Ohio) valstijose, kurios mokytojų turi pakankamai.

Švietimo specialistai

sutinka, kad mažesnėse klasėse mokytojams lengviau dirbti, vaikai geriau įsisavina žinias. Tačiau ne visur pasaulyje vienodai nustatomas vaikų skaičius. Neseniai įvykusioje Britanijos darbiečių konferencijoje partijos vadai, besirengdami laimėti ateinančių metų rinkimus į parlamentą, žadėjo sumažinti 5-7 metų amžiaus vaikų skaičių klasėje iki 30 vienam mokytojui. Tai reiškia, kad mokinių skaičius klasėje bus visa dešimčia didesnis negu kaliforniečiams.

Didelę mislą amerikiečiams švietimo specialistams sukelia Rytų Azijos švietimas. Įvairios tarptautinės, vaikų varžybos matematikoje ir kitose mokslo šakose pakartotinai parodo, kad Singapuro, Taivano, o paskutiniu metu ir Pietų Korėjos vaikai vis pralenkia vaikus iš Europoje ar JAV. Tvirtinimai, kad Azijos šalių vaikai labiau spaudžiami ir yra mažiau laimingi, nes jiems atimamos "laimingos vaikystės dienos", nebedaro įspūdžio, nes jau paaiškėjo, kad ir Amerikoje gimę bei augę imigrantų iš rytinės Azijos vaikai geriau mokosi ir daugiau pasiekia.

Sakoma, kad Azijoje mokslui skiriama daugiau dėmesio. Mokyklose vaikams tenka laikyti daugiau egzaminų, jiems skiriama daugiau namų darbų. Mokslo metai Azijoje yra ilgesni, o per dieną būna daugiau pamokų.

Daugiau kaip 10 % Amerikos inžinerinių ir kitų tikslųjų mokslų doktorantų 1990 metais sudarė jaunuoliai, kilę iš Azijos: iš Kinijos, Taivano ir Pietų Korėjos. Taivano švietimo vadovai giriasi, kad šiuo metu net 18% šalies jaunimo mokosi universitetuose. Siekiama, kad 2000 metais tokių jaunuolių būtų 30 %.

RUSIJA BE "GALVOS"

Pirmomis spalio dienomis Rusijos prezidentas B.Jelcinas dažniau pasirodė televizijos programose, kalbėjo per radiją. Valdžia norėjo parodyti gyventojams, kad jis yra tvirtas ir eina savo pareigas. Iš tikrųjų jo sveikata yra tokia prasta, kad Maskvos chirurgai – širdies specialistai bijo jį operuoti ir laukia, kol jis šiek tiek sustiprės. Apšilankęs Vokietijos gydytojas pareiškė, kad Jelcinas beilsėdamasis gali gauti dar vieną infarktą (širdies "ataką").

Tada operacija vėl būtų atidėta. Po operacijos pacientui dar reikėtų laukti kelis mėnesius, kol galėtų vėl eiti savo pareigas.

Prezidentas Jelcinas televizijos programoje pasakė noris pakartoti savo išėjimą Maskvos politikams, kad jie "neskubėtų pakeisti Kremliuje iškabintų portretų", nes valstybė turi prezidentą ir jis esąs tas "dirbantis prezidentas".

Kitaip galvoja keli Maskvos politikai. Vladimi-

ras Žirinovskis pasiūlė Jelcinui nedelsiant atsistatydinti iš pareigų ir iš politinių partijų vadovų sudaryti Valstybės tarybą, kuri laikinai perimtų prezidento pareigas, kol bus išrinktas naujas. V.Žirinovskiiui pritarė ir Dumas pirmininkas Genadijus Seležnevas sakydamas, kad Jelcinas turi pasitraukti, jei jis yra per silpnas tiek operuotis, tiek eiti pareigas. Komunistų partijos vadas G.Ziuganovas pa-

(Nukelta į 3 psl.)

LIETUVA KRYŽKELĖJE

Juozas Žygas

(Tęsinys)

Dairykimės į panašius kraštus

Reikia atgauti pasitikėjimą savimi ir nustoti dairytis į Ameriką, Kanadą ir kitus panašius kraštus ir juos pavyzdžiu imti. Būtina mokyti iš kraštų, kurie savo dydžiu, gamtos turtais ir klimatu yra maždaug panašūs. Tarp tokių pirmoji turbūt būtų Danija. Tad iš jos ir reikėtų mokytis, o ne būriais po pasaulį važinėti. Kuomet pinigų niekam nėra, tau ir keliones sumažinti reikėtų. Taip pat partijų planuotojai turėtų pasitelkti ekspertus ir sudaryti planą, kaip atgaivinti pastoviai smunkančią pramonės gamybą. Rinkėjų balsų nebus galima patraukti net ir su gražiausiomis patriotinėmis kalbomis ar poezijos posmais, kaip ir su rojus pažadais horizonte. Žmonės tokių pažadų per 50 metų yra prisiklausę.

Numatant būsimą laimėjimą, reikėtų pradėti iš

anksto tam ruoštis. Rinkėjai norėtų išgirsti aiškius ir suprantamus pažadus. Manau, kad visi Lietuvos žmonės mato, kaip krautuvų lentynos lūžta nuo užsienietiško gaminių, o Lietuvos įmonės viena po kitos užsidaro. Savaime aišku, kad visai be importuotų gaminių neapseisime. Bet manau, kad galima apsieiti be importuoto jogurto, mineralinio vandens, sausinių, muilo ar alaus. Dabar Lietuvoje lietuviško alaus net su žiburiu reikia ieškoti. Pašto ženklai ir akcizo banderolės taip pat Lietuvoje turi būti spausdinamos.

Produktų ir gaminių, kurie Lietuvoje yra gaminami arba galėtų būti pagaminti, sąrašas būtų labai ilgas. Kraštas, kuris skęsta užsienio sklose, turėtų kiekvieną centą taupyti. Darbai, kurie galėtų būti Lietuvoje atlikti, privalėtų būti savame krašte ir atliekami. Nebegalima taip gyventi, kaip iki šiol buvo gyventa. Užsienio paskolos dingsta kaip į balą. Jos pravalgomos, pravažinėjamos arba duodamos tiems, apie kuriuos žinoma, kad pinigų jie negrąžins. Paskui vėl paskolų ieškoma, kad už prašvaistytas paskolas būtų galima procentus sumokėti. Jeigu "prašvilpti" pinigai būtų buvę į gamybą investuoti, tai naujų užsienio paskolų nebereikėtų.

Po Lietuvą keliaujant, kiekviename miestelyje matosi dūmtraukis ar net keli. Tos visos įmonės ką nors gamino ir jose žmonės dirbo. Dabar ant tų dūmtraukių tik

varnos tupi. Reikėtų, kad iš jų ir vėl dūmai rūktų, kad žmonės darbo turėtų.

Senieji šūkliai ir veidai nebevilioja!

Viskas gyvenime atėina ir praėina. Taip, kaip toje dainoje: "Mainos rūbai margo svieto..." Jeigu kas tik apie praeitį galvoja – tas nebeturite ateities! Nebegalima žmonių tais pačiais šūkliais ir veidais, kurie žmones prieš šešetą metų jungė, vėl patraukti. Per tą laiką daug vandens nutekėjo ir žmonės daug nuoskaudų patyrė. Dabartinių problemų nebegalima demonstracijomis išspręsti. Taip pat ir sovietiniai "specialistai" nebetinka. Žmonės jau matė ir patyrė, kur kraštą nuvedė tie, kurie "patirtį" turėjo. Reikėtų žinoti, kad veltui tėra tik "sūris pelių spąstuose".

Reikia naujų idėjų. Reikia naujų žmonių, kurių praeitis švari, ir vardai žmonėms dar nenusibodę. Tie, kuriems Lietuvos ateitis rūpi, turėtų paruošti detalų planą, kad žmonės galėtų nors mažą pažangą pamatyti. Į rinkimus reikia eiti su aiškia ekonomine programa ir pasiekti tuos, kurie yra nuskriausti ir viskuo nusivylę. Dešinėsios partijos neturėtų tarpusavyje kovoti ir savo tarpe priešų ieškoti. Priešai yra tie, kurie Lietuvą apiplėšė ir atgal į Rusijos glėbį varo!

(Bus daugiau)

Iš visur apie viską

(Atkelta iš 2 psl.)

reiškė, kad Rusijoje jau atsirado "politinė tuštuma", kurią kas nors turės užpildyti.

B.Jelcino sveikata sukėlė diskusijas apie Rusijos gyventojų, ypač vyrų, gyvenimo trukmės sumažėjimą. Europos Sąjungos gyventojai vyrai vidutiniškai išgyvena 74 metus, o moterys – 80 metų. Rusijos vyrų amžius iki 1989 m. buvo apie 65, o moterų – 74 m. Tačiau subyrėjus komunizmui, "išgalėjus demokratijai ir laisvajai rinkai", žmonių amžiaus vidurkis dar labiau sumažėjo. Kai kurie statistikos specialistai tvirtina, kad rusai ir prie komunizmo nesulaukdavo ilgo amžiaus, tik tuometinė valdžia tikrąją padėtį slėpdavo, o gyvenimo trukmės rodiklius "pagraždavo".

Tuometinis Rusijos vadovas M.Gorbačiovas dar 1985 metais pradėjo intensy-

vią blaivybės kampaniją – kovą prieš girtuokliavimą, prieš perdėtą alkoholio vartojimą. Ta akcija šiek tiek pagerino gyvenimo trukmės statistiką. Tačiau dabar "laisvoji" Rusija, neišskiriant ir jos vadų, vėl pasidavė alkoholio vilionėms.

Kalbant apie prezidento pakeitimą, paaiškėjo ir Rusijos konstitucijos ydos. Nėra numatyta, kas gali nuspręsti, ar prezidentas yra pakankamai sveikas eiti savo pareigas. Šiuo metu B.Jelcinas planuoja savo dekretu paskelbti prieš operaciją, kad pareigas laikinai perduoda premjerui. Pasveikęs, jis vėl dekretu pareikalaus sugrąžinti visas galias jam – išrinktam prezidentui. O kas bus, jei prezidentas nebegalės nei dekreto perskaityti, nei jo pasirašyti?

Prezidentas B.Jelcinas jau anksčiau paskelbė, kad širdies operaciją darys rusai chirurgai Maskvoje. Patarėjais jau pasisiūlė ir pagarsėję užsieniečiai, turintys didesnę patyrimą. Maskvos chirurgai širdies ligoninėje per metus atlieka apie šimtą panašių operacijų, o vien Hjustono pagrindinė širdies ligoninė per metus jų atlieka 1,000.

Paskutinėmis žiniomis, prezidentas B.Jelcinas susirūpino bruzdėjimais kariuomenėje. Jis įsakė krašto apsaugos ministrui Igoriui Radionovui sudaryti Gynbos Tarybą. Premjerui įsakė išmokėti karininkams seniai nemokėtas algas. Karininkai pasitraukia iš pareigų, pardavinėja ginklų sandėlių turtus arba grasina maištais ir sukilimais. Rusijai reikia stipraus prezidento,

Redaktoriaus skiltis

LAIKRAŠTIS IR SKAITYTOJAI

(Antrasis laiškas)

Vidurvasaryje gavome laišką iš Waterbury. Dailia rašysena jame išdėstytas prašymas paminėti garbingą žmogų. Nurodoma, kad nuo jo mirties praėjo 10 metų. Prie laiško pridėta itin nekybiška penkių jaunų vyrų nuotrauka, atšviesta iš kokio nors leidinio. Parašyta, kad šie vyrai buvo 1924 metų čempionato dalyviai. Tarp jų esąs ir žmogus, kurio liūdnąją sukaktį dabar mini šeimos nariai. Laiško pabaigoje prašoma atsiųsti penkias laikraščio, kuriame žmogus bus paminėtas, kopijas.

Ką galėtumėte padaryti, gavę tokį prašymą? Juo labiau, jei gimėte beveik po 20-mečio nuo minėto čempionato ir niekada nesate matę to garbingo žmogaus nei Lietuvoje sportuojančio, nei Amerikoje gyvenančio. Laiške nenurodyta net jo mirties data.

Lietuviškoje enciklopedijoje radau vos kelias eilutes. Kai tas enciklopedijos tomas buvo rengiamas spaudai, žmogus dar buvo gyvas. Apklausus keletą nuolatinių redakcijos talkininkų, nė vienas negalėjo suteikti jokių išsamesnių žinių. Tad beliko kreiptis į prašymo autorius. Skubiai išsiunčiau jiems laišką, siūlydamas pateikti tokiame atveju tinkančią nuotrauką ir nors trumpą žmogaus gyvenimo aprašymą.

Deja, atsakymo iš artimų velionio giminių tebelaukiu iki šiol. Ant mano darbo stalo tebestovi atidėtas enciklopedijos tomas, seniai parengta spaudai minėtų sportininkų nuotrauka. Nėra tik straipsnio laikraštyje, kurio ši šeima tikriausia laukia. Gal net pyksta...

Panašių, tik gal ne tokių skaudžių atvejų yra kiek tik nori. Vasaros pabaigoje gavome keletą nuotraukų su dailiai besišypsančiais vaikučiais. Ne itin įskaitoma rašysena išvardinti vaikučių vardai. Nuotraukas pa-

lydėjo tik vienas sakiny: "Malonėkite patalpinti..."

Mielieji, ką "talpinti"? Juk kiekvienas laikraščio skaitytojas prie nuotraukų tuoj ieško teksto. Kiekvienas bent kiek raštingesnis žmogus yra visiškai pajėgus parašyti bent trumpą žinutę. Girdi, "nuo tada iki tada veikė tokia stovykla, į ją suvažiavo tiek ir tiek vaikučių. Svarbi stovyklos ypatybė buvo ..." Juk tada būtų aišku, ką ir kodėl nuotraukų autorius norėjo papasakoti ir parodyti. Ir stovyklos organizatoriams tai būtų atitinkama reklama. Tėveliai kitais metais žinotų, kur savo vaikučius atvežti.

Jau keletą kartų, gavęs pundelį nuotraukų be jokio teksto, šiaip taip surankiojau žinias apie jose pavaizduotą ringinį ir išspausdinau "fotoreportažą". Bet daugumai skaitytojų jie labai nepatiko, nes tame ringinyje nebuvusiam visai neaišku, kas ten buvo įdomaus. Gal tiesiog susirinko, pakalbėjo, pavalgė ir išsiskirstė?

Praėjus bet kurių švenčių minėjimams, lietuviškus laikraščius užplūsta jų aprašymai. Deja, dauguma jų – "protokolai", pagaminti pagal vieną kurpalį: "dešinėje pusėje buvo pakabintas toks paveikslas, kairėje – toks užrašas. Pagrindinis kalbėtojas pasakė kalbą (pridedamas jos tekstas, neretai užimantis 10 ir daugiau kompiuterinių, smulkiu šriftu užpildytų puslapių)". Kiekviename laiške išvardijami visiems žinomi tų pačių dainų pavadinimai. Ką darytumėte, gavę 15 ar daugiau tokių "protokolų"? Bet, neduok Dieve, kurio nors neatspausdinti arba sutrumpinti, kurią nors pavardę praleisti. Oho, kiek bus piktumo! Beje, tas pats aprašymas, ta pati nuotrauka dažnai iš karto į visus laikraščius pasiunčiama.

O juk norime, kad mūsų laikraščiai būtų saviti, įdomūs skaitytojams.

LIETUVOS GYVENIMO ATSPINDŽIAI

"VILTIES PARTNERYSTĖ" LAUKIAMA LIETUVOJE

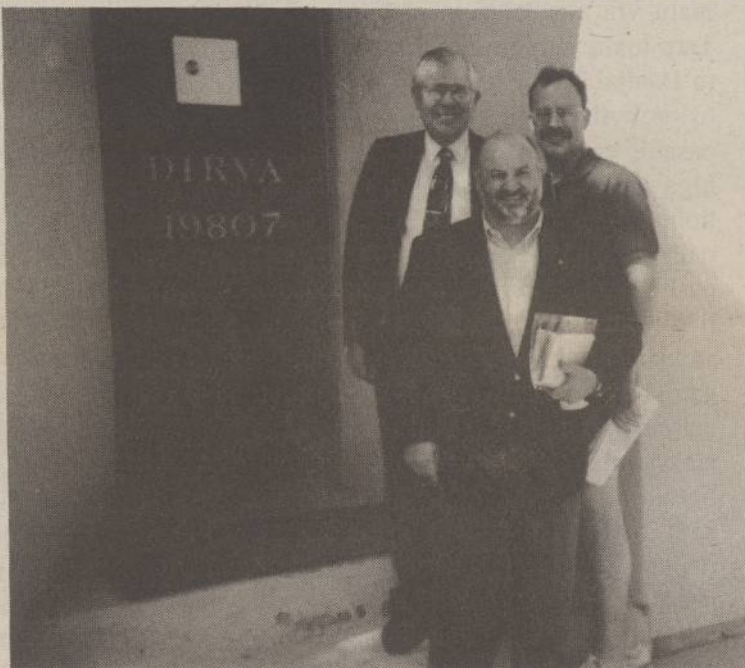
Dr. G. Sabataičio nuotraukoje – medikai prie neseniai operuotos Ievutės Brenciūtės. Nuovargis gailėtingosios seselės Dolly Drezlinski veide

Prasiskleidus geležinei sovietmečio uždangai, atėjus į Lietuvą Nepriklausomybei, atsirado naujų galimybių Lietuvos gydytojams tobulintis užsienyje, o ligoniams – sulaukti paramos iš užsienio gydytojų.

Šiomet gegužės mėnesį atvykę "Vilties partnerystės" gydytojai iš Klyvelendo operavo daug vyresnių ir mažesnių vaikų. Tarp jų buvo ir mano dukra Ieva Brenciūtė iš Plungės miesto. Pernai dėl didelio pacientų skaičiaus nebuvo galimybių jos operuoti, todėl aš su dukra laukiau metus ir tikėjau prof. J. Goldbergo žodžiais, kad šiomet dukrą operuos.

Operacija buvo ilga ir sudėtinga, bet prof. J. De-Stefano, prof. J. Goldbergo bei daktaro E. Bloomfieldo prakaituotos kaktos ir šypsenos reiškė, kad viskas pavyko puikiai. Širdingai ačiū, mielieji, už dukros Ievutės sveikatą ir geresnę kalbą. Ateityje jos laukia dar 2 operacijos ir kruopštus paruošiamasis darbas.

Laukia daug negaliojančių vaikų. Jų mamos klausinėjo manęs, per kokias

"Vilties" partnerystės misijos vadovai po apsilankymo "Dirvoje". Jie pasakojo apie savo išpūdžius ir pasiruošimą kitų metų išvykai. J. Jasaičio nuotr.

pažintis operavo ir kiek mokėjau gydytojams. Visos labai stebėjosi, jog niekam nemokėjau, o tik pati stengiausi ir ieškojau galimybių, kad dukrą operuotų patyrę specialistai.

Iš visos širdies noriu padėkoti "Vilties partnerystės" gydytojams ir seselėms. Ačiū organizatoriams – dr. Gintautui Sabataičiui ir Gra-

žinai Kudukienei. Labai ačiū poniai Danai Čipkienei už pagalbą ir malonų bendravimą. Ačiū už suteiktą viltį ir paramą visiems JAV gyvenantiems tautiečiams, kurie aukojo savo lėšas šiai kilniai misijai. Kuo didžiausios dėkoms Jums visiems ir iki naujų susitikimų Lietuvoje!

Judita Brencienė
Plungė, Lietuva

RINKIMŲ AISTROS IR GRIMASOS

Po pirmųjų šalnų sugrįžusiomis saulėtomis dienomis nepaprastai gražu Lietuvoje. Auksu dega Nevėžio ir Nemuno krantai, žėri klevai parkuose. Rudeninis sodas laukia rankų. Taip norėtusi pasinerti į paprastą žmogišką kasdienybę: bulviakasį ar dar ką nors. Bet rinkimai ir politika susiurbia ne tik kiekvieną dieną, bet, atrodo, ir kiekvieną minutę.

Todėl nėra taip gerai, kaip galėtų būti. Kai pabudęs naktį pajunti maudžiant krūtinę, apima abejonės, ar ne laikas stabtelėti ir dažniau prisiminti namiškius bei draugus, tikrąjį grožį bei gerį, į kurį taip dažnai neturime laiko net pažvelgti.

Kaip kaleidoskope sukasi rinkiminė karuselė. Sukasi negražiai girgždėdama, dar daugiau supriešindama ir taip supjudytas partijas, jų vadus ir eilinius narius.

Nelabai man gaila sugriautų fermų, išardytų kolchozų ar ištuštėjusių pramoninių monstrų. Bet tikrai gaila prarastos dvasinės žmonių vienybės, gaila jų prarasto neslepiamo gerumo, tikėjimo, tautinio pasididžiavimo.

Turime vadų ir lyderių, bet jie vadovauja tik atskiroms partijoms ir paiso tik savų interesų. Vis dar nesuvokiama, kad, naikinant bendražygį, ne stiprinama, bet silpninama. Tik stebuklas dabar gali išgelbėti partijas, taip ir nesugebėjusias sudaryti taip kruopščiai statytos plačios dešiniųjų politinių jėgų koalicijos.

Taigi turime atskirų partijų lyderius, bet neturime vieno opozicijos lyderio, kaip neturime ir Tautos Lyderio. Ir tai yra tik todėl, kad dažniausiai vengiama ir tartis.

Paprasčiausiai nemylima žmonių.

Kažkaip nejaukiai kartais pasijunti ir bažnyčioje, kai iš sakyklos išgirsti atvirą raginimą balsuoti tik už konservatorius ir krikščionis demokratų. Gi kiti vos ne visi esą atsiradę nuo KGB "keptuvės". Didžiosios Meilės namuose taip pat vengiama kalbėti apie visos tautos ir visų žmonių meilę.

Nemanau, kad ypatingai kiltų ir V. Adamkaus pozityvus įvaizdis, nors jis šiuo metu dirba daug ir, atrodo, nuoširdžiai. Žmonės tikėjosi ryžtingesnio jo apsisprendimo, netgi tiesiogiai dalyvaujant Seimo rinkimuose.

Apygardose užsiregistravo labai daug kandidatų, bet daugelis iš jų neturi jokio supratimo, ką reiškia dirbti Seime. Už viską baimiau yra atviras primityvumas, kuris liete liejasi ne tik susitikimuose, bet ir radijo bei televizijos agitacinėse laidose.

Štai vienoje apygardoje yra 12 kandidatų, iš kurių net 4 priklauso dešiniams. Žmonėms sunku paaiškinti, kodėl taip atsitiko. Kovojuame ne su kairiaisiais, bet dešinieji tarpusavyje. Ir tai yra blogiausia.

Kokia bus rinkimų baigtis – prognozuoti nedrįstu, bet ypatingo pagerėjimo vargu ar galima tikėtis. Gal tik LDDP nebus tokia išdidi. Sieti viltis su konservatoriais nėra jokio pagrindo. Tai gana uždara ir gausi ambicingomis asmenybėmis partija, linkusi primesti kitiems savo valią. Labai tikėtina, kad jos atstovams užėmus lemiamus postus, prasidės jos žlugimas.

L.G.

DAR VIENAS REFERENDUMO KLAUSIMAS

Palikite tą atsakymą, kuriam Jūs pritariate,
o kitą išbraukite

Ar kompensuoti gyventojų indėlius teisingai privatizuojant valstybės turtą?

Likęs neprivatizuotas valstybės (savivaldybių) turtas (valstybės ir savivaldybių įmonės, įmonių akcijos, kitas turtas), kuris pagal įstatymus gali būti išvalstybintas, yra privatizuojamas (daugiau nei 20 procentų mažinama valstybei ar savivaldybėms priklausanti kapitalo dalis) tik viešo pardavimo būdu.

Likęs privatizuotinas valstybės (savivaldybių) turtas panaudojamas buvusios sovietinės valdžios iki 1990 metų sunaudotiems indėliams bei jiems prilygintiems kitoms gyventojų santaupoms kompensuoti, perduodant šį turtą Santaupų atkūrimo fondui, taip pat daliniam pensijų fondo atkūrimui.

TAIP

NE

LIETUVOS RESPUBLIKA
1996 m. spalio 20 d.

REFERENDUMO

BIULETENIS

PASAULIO LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS ŽINIOS

KRAŠTŲ BENDRUOMENIŲ IR JAUNIMO SĄJUNGŲ VALDYBOMS, IX PLB SEIMO NARIAMS

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės IX seimas šaukiamas 1997 metais liepos 1-7 d., Lietuvoje, Vilniuje. Posėdžiai vyks Lietuvos Respublikos Seimo III-ųjų rūmų posėdžių salėje. Seimo darbo komisijų posėdžiams bus parūpinti atskiri kambariai.

Seimas prasidės liepos 1-osios vakare, atstovų susipažinimu ir pabendravimu. Šalia darbo posėdžių programoje numatytas Lietuvos partizanų pagerbimas, dalyvavimas Karaliaus Mindaugo minėjime (Lietuvos valstybinė šventė), ir vienos dienos išvyka į Lenkiją pas Punksko – Seinų lietuvius. Kraštų Bendruomenių valdybas prašome pasirūpinti atstovų išrinkimu pagal anksčiau Jums nusiųstus nurodymus. Atstovų sąrašus kaip galima greičiau atsiųskite PLB valdybai.

Sąrašė turi būti nurodytas atstovo vardas, pavardė, pilnas adresas, telefonas (faksas). Tai būtina, nes PLB valdyba bei kiti seimui orga-

nizuoti pakviesti pareigūnai turės tiesiogiai susirašinėti su Jūsų krašto atstovais.

Nors iki PLB IX seimo dar daugiau kaip devyni mėnesiai laiko, tačiau prašome jau dabar pradėti jam ruoštis. Primename ir prašome išsidėmėti, kad reikiamus dokumentus išvykai į Lenkiją seimo atstovai turės pasirūpinti patys. Todėl su Jūsų gyvenamuose kraštuose veikiančiomis Lenkijos ambasadomis bei konsulatais neatidėliodami išsiaiškinkite, kurių dokumentų (pasų, vizų, ir t.t.) jums reikės, pervažiuojant Lietuvos – Lenkijos sieną į abi puses, ir juos įsigykite.

Apie Seimo atstovų aptarnavimą transportu, nakvyne, maitinimą bei kitas paslaugas pranešime vėliau, po Lietuvos Seimo rinkimų ir naujos Vyriausybės sudarymo, kai tik su ja dėl tų paslaugų susitarsime ir visas smulkmenas išsiaiškinsime.

Kadangi šis Pasaulio Lietuvių Bendruomenės seimas bus pirmas oficialus užsienio lietuvių atstovų suvažiavimas Lietuvoje po 1990 kovo 11-ąją įvykusio Lietuvos nepriklausomos valstybės atkūrimo, labai svarbu jį ge-

rai organizuoti ir įvykdyti. Šią didelę našą PLB valdybai palengvintų Jūsų glaudus bendradarbiavimas ir talka. To labai prašome.

Bendratastyje nr. 23 Jums pranešėme apie PLB seimo programos komisijos sudėtį ir veiklą, nurodėme jos adresą ir pridėjome Jums skirtą pranešimą. Dabar siunčiame papildomas žinias: PLB seimo programos komisijos informaciją ir klausimus, kuriuos komisija prašo atsakyti. Labai prašome kaip galima išsamiau į visus klausimus atsakyti, nepaisant, kiek popieriaus reiktų. Visi atsakymai – svarbūs, tačiau ypatingai svarbūs bus Jūsų atsakymai ir pasisakymai dėl bendradarbiavimo su Lietuva, nes vienas iš programos komisijos uždavinių yra paruošti Užsienio lietuvių ir Lietuvos bendradarbiavimo planą ir pateikti jį IX-tam PLB seimui svarstyti. Šį labai svarbų, o kartu ir subtilų uždavinį reikės labai kruopščiai atlikti. Apie tokio plano būtinumą dar priminė ir Europos bei Rytų kraštų Bendruomenių, Jaunimo sąjungų vadovų bei Sibiro lietuvių suvažiavimai, įvykę praėjusią vasarą Ignalinoje.

Bronius Nainys

Po pasitarimo su Lenkijos Lietuvių bendruomenės vadovais. Iš kairės: Lenkijos LB valdybos vicepirmininkas K. Baranauskas, valdybos pirmininkas S. Paransevičius, B. Nainys, "Aušros" vyr. redaktorius S. Birgelis, LB tarybos pirmininkas A. Nevulis

JAV LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS TARYBOS SESIJA

JAV Lietuvių Bendruomenės Tarybos metinė darbo sesija įvyks 1996 m. lapkričio 2-3 dienomis, Čikagoje, Holiday Inn viešbutyje, šalia O'Hare aerodromo. Sesijos ruošimo darbais rūpinasi komitetas, kuriam pirmininkauja Birutė Vindašienė. Darbotvarkėje, šalia Krašto valdybos ir LB institucijų pranešimų bei einamųjų reikalų, nemažai laiko bus skirta diskusijoms apie šiandieninę JAV Lietuvių Bendruomenės paskirtį, Lietuvos Respublikos Seimo ir JAV LB atstovų

komisijos veiklą ir apie 1997 m. PLB Seimo Lietuvoje paruošiamuosius darbus.

Primename Holiday Inn O'Hare International viešbučio adresą: 5440 North River Rd. Rosemont, IL 60018. Tarybos posėdžiai prasidės šeštadienį 9 val. ryto ir baigsis sekmadienį 5 val. po pietų.

JAV LB apylinkių pirmininkų suvažiavimas įvyks tame pačiame viešbutyje 1996 lapkričio 1 d. Suvažiavimo posėdžiai prasidės 1:00 val. p.p. ir tęsis iki 6:00

val vakaro.

JAV Lietuvių Bendruomenės 70 narių Tarybai vadovauja trejiems metams rinktas nuolatinis penkių asmenų prezidiumas: pirmininkas Dr. Zigmąs Brinkis, vykdomoji vicepirmininkė Angelė Nelsienė, vicepirmininkai Violeta Gedgaudienė ir Vytautas Vidugiris, sekretorius Antanas Polikaitis. Prezidiumo adresas yra:

2612 Aberdeen Ave.
Los Angeles, CA90027
Tel. - faksas (213) 663-4998

PARTIZANŲ ANSAMBLIS "GIRIŲ AIDAS"

Nuotraukoje: Vytautas Balsys ir Antanas Lukša

Partizanams remti šis ansamblis organizuoja 10 koncertų. Visas pelnas skiriamas suluošintiems, invalidams, ligonims, o mirties atveju – laidotuvėms.

Koncertai vyks:

spalio 18 d. – PLC Lemonte.

" 19 d. – Cicero;

" 20 d. – Jaunimo centre, Čikagoje.

" 27 d. – Detroite.

Nuo spalio 28 d. iki lapkričio 4 d. – Torontas – Hamiltonas, Lapkričio 6 d. – St. Petersburg, Lapkričio 10 d. – Los Angeles, Lapkričio 16 d. – Denvelyje, Lapkričio 17 d. – New Yorke.

Ansambliečiai atvyksta spalio 16 d., o atgal į Lietuvą išvyksta lapkričio 20 d.

Koncertuose dalyvauja:

Lietuvos operos solistas Vincentas Kuprys – du kartus ištremtas. Pirmą sykį jis buvo išvežtas į Sibirą su tėvais, kai jam buvo 18 mėnesių;

Antanas Paulavičius – politinis kalinys, muzikas – kompozitorius, penkių knygų autorius, Kauno

tremtinių choro dirigentas ir šio ansamblio muzikos vadovas;

Vytautas Balsys – partizanas "Uosis" – politinis kalinys, 3 kartus sužeistas, 19 metų atidavęs Sibirui, Lietuvos laisvės kovų sąjūdžio tarybos narys, šios išvykos organizatorius;

Antanas Lukša – partizanas "Arūnas", politinis kalinys, Lietuvos laisvės kovų sąjūdžio tarybos pirmininkas, Sibire išbuvęs 10 metų;

Vladas Šiukšta, politinis kalinys, 14 metų Sibire, muzikas, Jonavos tremtinių choro dirigentas.

Manytumėme, kad nė aiškinti nereikėtų apie tai, kad dešimtmetį užsitęsios partizanų kovos. Tai herojiškiausias Lietuvos istorijos laikotarpis. Jie yra tie, kurie nenusilenkė. O dabartiniai esantieji prie lovio yra tie, kurie nusilenkė ir kolaboravo. Tad lengvai galime suprasti, kad partizanai ir tremtiniai yra jiems krislas akyse. Tad mes, išeivija, turėtumėme vieningai juos paremti!

J.Ž.

Muzikas Antanas Paulavičius – Kauno Tremtinių choro vadovas

DŽIUGI RUDENS ROMANTIKA

Aurelija M. Balašaitienė

Klivlendo lietuvių choras "Dirvos" jubiliejaus šventėje

Populiari muzikė ir dirigentė Rita Čyvaitė-Kliorienė, eilės dainos vienetų vadovė ir steigėja, 1982 metais pradėjo vadovauti Clevelando Dievo Motinos Parapijos chorui. Tai jau aukšto lygio pasiekęs muzikinis vienetas, į kurio repertuarą įeina ne vien religinio turinio kompozicijos, bet ir tarptautinių bei lietuvių kompozitorių kūriniai ir lietuvių liaudies dainos. 1987 metais šis choras dalyvavo Lietuvos krikščionybės 600 metų jubiliejaus minėjime Romoje, taip pat gastroliavo įvairiose JAV ir Kanados vietovėse, net keturis kartus pasirodydamas kartu su Toronto lietuvių chorą "Volungė" ir 1991 metų Dainų šventėje Čikagoje. 1995 balandžio 22 dienos vakare Mississaugos Anapilio salėje, "Tėviškės Žiburių" savaitraščio jubiliejiniame baliuje, su dideliu pasisekimu, choras atliko koncertinę programą. Kad choro ilgametis darbas neišnyktų "kaip dūmas neblaškomas vėjo", 1982 metais choras išleido kalėdinių giesmių garsinę juostelę ir kompaktinį diską "Prakartėlėn skubu", o pernai metais išleido garsinę juostelę "Prisikėlė Jis" su vėlykinėmis giesmėmis.

Dievo Motinos Para-

pijos choras, vadovaujamas nenuilstančios, nepaprastai darbščios ir talentingos Ritos Čyvaitės – Kliorienės, plačiai išpopuliarėjęs toli už Clevelando ribų, pagaliau nutarė, kad pribrendo laikas chorui rasti originalų vardą. Ilgai svarsčius įvairius pasiūlymus, vienos repeticijos metu buvo vienbalsiai nubalsuota chorui suteikti lotynišką vardą "Exultate" (džiūgaukite, džiaukitės). Tame varde simboliškai išreiškta ir choro, ir jo vadovės filosofija: daina tai džiaugsmo išraiška, estetišio pasigėrėjimo šaltinis, realios ir kartais labai prožiškos gyvenimo realybės pagražinimas.

Tai filosofijai įgyvendinti, Clevelando visuomenės renginių sezoną "Exultate" pradės su nuotaikingu ir linksmu "Rudens romantikos" vakaru lapkričio 9 dienos vakare Dievo Motinos Parapijos didžiojoje salėje. Jei pesimistai rudens danguje mato liūdesį, optimistai gėrīs artėjančio derliaus pažadais, tai "Exultate" pasiryžo vakarui suteikti linksmą ir romantišką nuotaiką, kad visi klausytojai pasilinksminėtų, išsiblaškytų, pasijuoktų, užkąstų, pasišoktų... Choras paruošė lengvas ir nuotaikingas operų

ir operečių ištraukas iš "Parduotosios nuotakos", "Linksmosios našlės", harmonizuotas ir, anot vadovės, "išplėtotas" liaudies dainas. Žodžiu, tai rūpestingai suplanuotas "balinis" repertuaras.

Prieš koncertą, nuotaikai sudaryti ir jaukiai pabendrauti, 6 val. 30 min. prasidės "kokteilių" valandėlė, o koncerto uždanga pakils 7 val. 15 min. Po koncerto toje pačioje salėje bus patiekta karšta vakarienė, svečius profesionaliai maistu aptarnaujant. Vakarienės metu bus linksminama ir juokinama, o vėliau šokama, grojant "Revelations" orkestui. Tiek koncerto repertuaras, tiek vakarienė ir šokiai vyks parapijos didžiojoje salėje, tai svečiams nereikės laiptais laiptuoti...

Informacinio pokalbio spaūdai metu Rita Kliorienė pabrėžė, kad koncerto planavimui įvairiais būdais padeda kun. klebonas Gediminas Kijauskas, Nijolė Kersnauskaitė rūpinasi programomis, o paties koncerto idėją ir norą linksmiai atšvęsti choro naują vardą įkvėpė choro narės: Zita Stungienė, Birutė Kasperavičienė, Dana Apanavičienė, Gražina Kampė ir Rauda Gelažienė. Jos teisingai tvirtino, kad visuomenė pasigenda linksmų renginių, tai pagrindinė ir vienintelė vakaro tema privalo būti linksmumas ir džiaugsmas, taip vaizdingai įgyvendinant "Exultate" vardo įprasminimą ir atšvenčiant jo gimimą.

Teko patirti, kad jau skubiai užsakomi stalai, tai rengėjai tikisi matyti pilnutėlę salę, taip pat laukia skelbimų ir reklamų užsakymų. Abejonės nėra, kad tai bus jaunatviškas, linksmas ir turiningas vakaras, išsiskiriantis iš mums įprastų "iškilmingų", liūdnų vakarų... Tai iki pasimatymo "Rudens romantikoje"!

"Napoleonas" choro vadovės R. Kliorienės rankose tarsi kviečia būsimuosius šventės dalyvius

TAUTOS ŠVENTĖ LOS ANGELEJE

Petras Maželis

Los Angeles Tautinės Sąjungos skyrius, prieš keliolika metų atgaivinęs TAUTOS ŠVENTĖS minėjimus, ir šiais metais suruošė rūpestingai apgalvotą Vytautui, Didžiajam Lietuvos Kunigaikščiui (karaliui) žadėtos karališkosios karūnos įteikimo šventę.

Dar prieš pamaldas Šv. Kazimiero parapijos šventovėje, šauliai, ramovėnai ir birutietės pakėlė Amerikos ir Lietuvos vėliavas. Susirinkusieji sugiedojo Lietuvos himną. Organizacijų vėliavos šventovėje suteikė orumo ir pakilesnę Tautos Šventės nuotaiką. Pamaldų metu pakiliai giedojo parapijos iškilusis choras, diriguojant muzikui Viktorui Raliui.

Tautinės Sąjungos Los Angeles skyriaus pirmininkė Rūta Sakienė oriai padėkojo sugūžėjusiems svečiams, paprašė sunešti vėliavas į sceną. Tolimesnę minėjimo dalį pravedė skyriaus vicepirmininkas Juozas Raibys. Invokaciją perskaitė kun. Aloyzas Volskis.

Pagrindinis šios šventės kalbėtojas – Lietuvos gen. konsulas Vytautas Čekanauskas. Kaip ir visada, jo gerai paruošta kalba buvo įdomi, įtikinanti, savitai gyldenanti Lietuvos sunkumus, sugretinamus su pirmąja Nepriklausoma Lietuva. (Kalba bus atspausdinta atskirai) Klausytojai atidžiai sekė kalbą ir ilgai, nuoširdžiai plojo.

Išnešus vėliavas iš salės, prasidėjo meninė dalis.

Scenoje pasirodė Los

Angeles tautiečių pamiltos menininkės: solistė Janina Čekanauskienė ir pianistė – kompozitorė Raimonda Apeikytė. Abi, pasipuošusios stilingais estetiškais rūbais, atrodė žavingai. Net pati scena tarsi pasipuošė. Solistė padainavo V. Ramanausko "Kampelį", Br. Budriūno "Tykiai, tykiai", Fr. Shubert'o "Žuvelę", M. Vaitkevičiaus "Obelėlę", B. Gorbulskio "Baltiją" ir, klausytojams triukšmingai prašant, K. Vairičiausko "Brangiausios spalvos". Abi menininkės buvo savo atlikimą suderino tiek techniškai, tiek dvasiškai. Solistė šį kartą pasirinko labai lyrišką ir net kiek nostalgiką dainavimo būdą. Dainos pažįstamos, ne kartą girdėtos. Bet tas nesutrukytų melodijų ramumas, suderintas santykis tarp muzikos ir dainos turinio, santūri sceninė laikysena tarsi pakerėjo salę. Fr. Shuberto "Žuvelę" netik girdėjai, bet vaizduotėje galėjai ją matyti ir nardant. Abi menininkės gyveno vienu jausmu. Solistės balsas ir pianistės vikrūs pirštai buvo ta šilta draugystė, kurią užsikrėtė ir klausytojai. Menininkės buvo apdovanotos gėlėmis.

Minėjimas, trūkęs tik 1 val. ir 15 min., buvo taurus, prasmingas ir įdomus, baigtas visų sugiedotu Lietuvos himnu. Visi buvo pakviesti pasivaikščioti sumuštiniais, kava ir pyragaičiais. Pakili žmonių nuotaika davė progą pabendrauti ir ilgai pasišnekučiuoti.

Petras Maželis

BALFO GEGUŽINĖ DETROITE

Regina Juškaitė

BALFo 76-ojo skyriaus metinė gegužinė Šv. Antano parapijos patalpose vyko sekmadienį, rugsėjo 15 d. Rudenėlio oras buvo šaltokas, bet gražus būrys narių ir jų svečių, galima sakyti, virš 120, suvažiavo smagiai praleisti sekmadienį ir paremti šią šalpos organizaciją. Šeiminkavo renginių vadovė Ona Šadeikienė ir jos talkininkės, pagaminusios labai skanų maistą, gėrimais vaišino Rimgaudas Švoba. Vertingų laimikių bilietus platino Danutė Petrauskienė ir Regina Juškaitė, dovanas skirstė Antanas Osteika.

BALFo valdyba dėkoja visiems už apsilankymą ir paramą: pinigines aukas, dovanas laimėjimų stalui, maistą ir darbą. Rengėjai ir

dalyviai skirstėsi, džiaugdamiesi sėkmingai praėjusiu renginiu. Gegužinė baigėsi geroje nuotaikoje. Kartu padainuoti kvietė Pranas Gobis. Skambėjo linksmos, gražios tautinės dainos.

Primename, kad BALFo Detroito 76-asis skyrius pradės savo metinį aukų vajų spalio 6d. Prašome visuomenės, kaip ir praityje, įteikti savo metinę auką. Aukos bus renkamos prie Dievo Apvaizdos ir Šv. Antano parapijų spalio mėnesio sekmadieniais po pamaldų. Aukas taip pat galima siųsti skyriaus izdininkui Vladui Staškui, 10037 Hazelton, Redford, MI 48239. Čekius rašykite: United Lithuanian Relief Fund arba BALFas. Iš anksto dėkojame.

Daktaro A. Čepulio priimamasis ALKOHOLIS MŪSŲ KASDIENYBĖJE

Alkoholiniai gėrimai gaminami ir naudojami jau daug šimtmečių. Jie pagerina žmonių nuotaiką, padeda jiems bendrauti ir užmiršti kasdienybę. Tačiau besaikis alkoholio naudojimas, ypač šiandien, mūsų sudėtingame gyvenime, gali būti įvairių ligų, nelaimių, neapykantos šeimoje ir visuomenėje priežastimi.

Alkoholis labiausiai veikia smegenis. Pradžioje žmogus yra ramintas, toliau praranda koordinaciją, tada išsivysto "delirium" arba klajojimas. Žmogus galų gale praranda sąmonę. Kartais tai baigiasi mirtimi. Ilgą laiką didesniais kiekiais naudojant, alkoholis dažniausia sukelia mirtinus kepenų ir kasos susirgimus, o taip pat skrandžio uždegimą, širdies ligas, degeneratyvinės nervų sistemos ligas ir rečiau – įvairias virškinimo sistemos vėžio formas. Alkoholis neštumo metu gali pakenkti dar negimusiam kūdikiui.

Alkoholizmo priežastys nėra aiškios. Tačiau buvo pastebėta, kad kai kurie asmenybės bruožai tarp alkoholikų pasitaiko dažniau. Vyru alkoholikų yra maždaug trigubai daugiau negu moterų. Nors nėra tikrai įrodyta, bet pastebėta, kad alkoholikų vaikai dažniau pasidaro alkoholikais, negu alkoholikų šeimose augę išūnyti vaikai.

Pagaliau įvairių kraštų okupantai samoningai naudojo pigų alkoholį, kad pavergtieji jiems lengviau paklustų. Nuo vyskupo Barausko laikų alkoholio klausimas buvo keliamas beveik be pertraukos. Kai po 23 metų mano tėvas atvažiavo mūsų aplankyti, vienas iš pirmųjų klausimų buvo "Ar jūs daug geriate?". Šiandien atrodo, kad Lietuvoje, šalia dažniausia sunkių gyvenimo sąlygų, laisvas alkoholio naudojimas padėtų dar pablogina.

Visa eilė tyrimų per paskutinius 20 metų parodė, kad alkoholis gali turėti ir teigiamą veikimą. Jų duomenimis tie, kurie naudojo ne daugiau, kaip dvi taureles per dieną, širdies atakų (infarktų - red.) skaičius buvo per pusę mažesnis negu tų, kurie visai negėrė. Taip pat buvo pastebėta, kad šie žmonės turėjo daugiau "gerų" HDL lipidų (riebalų giminė). Didėjantis HDL lipidų kiekis kraujyje mažina širdies atakų skaičių. Daug žmonių ir kai kurios religinės grupės sako, kad alkoholis niekam nepadeda, tačiau negalima atmesti Brigham and Woman's Hospital ir Harvard Medical School, Bostone, Mass. paskelbtų

labai įtikinančių minėtų rezultatų.

Idomu, kad tie, kurie geria tris taureles arba daugiau, greitai širdies susirgimuose prilygsta tiems, kurie visai negeria ir juos pralengkia. Neilgai trukus sutrinka jų sveikata. Svarbiausia, kad yra paveikiama širdis. Tuo atsiranda širdies veiklos komplikacijų, kaip širdies išsiplėtimas, ritmo sutrikimas ar aukštas kraujo spaudimas su visomis savo pasekmėmis.

Kita labai matoma dažno alkoholinių gėrimų vartojimo pasekmė yra nepagydoma kepenų cirozė. Geriantis žmogus pagelsta, jam išsipučia pilvas, nes, nykstant kepenų lastelėms, sutrinka kraujo praėjimas per kepenis ir viduriai prisipildo skysčio. Ligai progresuojant, žmogus lėtai praranda sąmonę ir miršta.

Kita kepenų cirozės pasekmė yra skrandžio kraujavimas, kuris labai sunkiai stabdomas. Jis gali būti ir visai nebesustabdomas. Kepenims sutrikus, sumažėja daug virškinimo ir medžiagų apykaitos funkcijų, žmogus praranda svorį ir jėgas.

Labai dramatiškas įvykis alkoholiko gyvenime gali būti kasos uždegimas. Šiaip sveikas žmogus, dažnai išgeriantis daugiau kaip dvi taureles per dieną, po tam tikro pagerimo, staiga pajunta vidurių skausmą, kuris greit pasidaro nepakeliamas. Jis atsiduria ligoninėje. Diagnozė nustatyti nėra sunku, nes randama kraujuje padidėjus virškinamųjų enzymų, kurie kartu "virškina" ir to žmogaus kasą. Operacijos metu matyti, kad kasa ir aplinkiniai audiniai tiesiog tirpsta. Didelis procentas šių ligonių miršta, nežiūrint didelių pastangų, o tie, kurie lieka gyvi, kartais praranda virškinamuosius enzymus. Daliai jų po tam tikro laiko išsivysto kasos vėžys.

Dažnai pacientas, kuris skundžiasi pilvo skausmais ir negatyviais tyrimais, tiesiai paklaustas pasako, kad geria virš trijų taurelių per dieną. Jo gastrokopija rodo chronišką skrandžio uždegimą. Ruošiant pacientą sunkesnei operacijai, visada yra klausama, ar jis geria ir kiek. Kartais ligoniai atsako neteisingai. Praėjus parai po operacijos, randi pacientą lovoje blaškantis, haliucinuoiant ir "gaudant įvairius vabalus ar gyvuliukus". Kartais pacientai pasidaro labai neramūs, nesukalbami ir nesuvaldomi, ištraukia intraveninį maitinimą ar keteterį iš pūslių. Ši alkoholio komplikacija yra

vadinama Delirium Tremens. Dažniausia po poros dienų pacientas nusiramina ir ima sveikti. Kad ir pavėlavęs, jis grįžta namo. Jei būtume iš anksto žinoję, kad pacientas daug geria, galima būtų buvę to išvengti, duodant jam alkoholio į veną.

Nuo alkoholizmo galima pagydyti. Jei alkoholio naudojimas yra staiga nutraukiamas, žmogui dažnai išsivysto haliucinacijos ir iliuzijos. Kartais atsiranda teroro jausmas arba baimė. Šiuos simptomus galima vaistais sumažinti arba visai sustabdyti. Sunkesnė alkoholio nutraukimo pasekmė yra Delirium Tremens, kuri gali tęstis kelias dienas ir net – retais atvejais – baigtis mirtimi.

Alkoholiką galima pagydyti taip, kad jis daugiau negertų. Bet jis lieka pavojuje visam gyvenimui, nes ir po daug metų užtenka vienos taurelės (pavyzdžiui, kokia nors svarbia proga), kad jis vėl pasidarytų girtuokliu.

Aptvarkius ūmias alkoholio sukeltas organizmo ligas, žmogų dar tenka gydyti psichiatrui arba psichologui. Tai nepigiai atseina. Turbūt, joks gydymo būdas taip gerai nepadėjo tokiam dideliui alkoholikų skaičiui, kaip anoniminių alkoholikų organizacija – Alcoholics Anonymous. Čia išgeriantis žmogus prisijungia prie grupės bendraminčių, kurie dažnai susirenka ir labai atvirai nagrinėja, kodėl jie pradėjo gerti, kaip vengia girtavimo ir kitas savo problemas. Vienas iš daugiau patyrusių organizacijos narių paprastai pasidaro naujo nario globėju.

Beveik prieš 45 metus man teko dirbti ligoninėje Alcoholics Anonymous skyriuje. Ten būdavo priimami pacientai su lengvesne ar sunkesne Delirium Tremensa forma. Atsigavę jie pasilikdavo dar kelias dienas, kad priprastų prie anoniminių alkoholikų. Tarpusavy jie buvo vienas kitam nepažįstami, bet mes žinojome, kas jie yra. Ligoninės skyrius buvo mažas, o norinčių labai daug. Todėl būdavo išrenkami tik žmonės su aukštuoju mokslu, gydytojais, advokatai, įvairūs biznierių, inžinieriai, žmonės daug pasiekę gyvenime ir užimanys visuomenėje svarbias vietas. Atratinai nuo gėrimo, jie pasidarydavo beveik kasdieniai lankytojai Alcoholics Anonymous susirinkimuose.

Alkoholizmas nėra beviltiška liga, bet žmogus turi pradėti prisipažinimu, kad ja serga, jeigu jis nori išgyti.

A.L. Čepulis MD

Naujakurių rūpesčiai Dokumentai

Raimonda Mikatavage

Naujakuriai, kurie ieško tinkamo, rimto, pastovaus darbo, turbūt yra susipažinę su "žaliosiomis kortelėmis" ir dokumentų tvarkymo procedūra. Trumpai susumuokime.

Kai asmuo susiranda darbą Amerikoje, jam reikia pristatyti "Social security card" su leidimu dirbti. Kompanija, priimanti jį į darbą, dar gali pareikalauti paso, leidimo vairuoti ir kitų dokumentus. Jei asmuo turi kitoje šalyje įgytą mokslo laipsnį, tačiau pažymėjime arba diplome nėra įrašų anglų kalba, greičiausiai reikės jį išsiversiti. Galima skambinti World Education Services, Inc., tel. 1-212-966-6311. Šios įstaigos specialistai įvertina kitose šalyse įgytus mokslo laipsnius ir vardus.

Apskaičiuojant mokesčius, reikia užpildyti "W-4" formą. Pagal šią formą darbą suteikusi kompanija iš asmens atlyginimo išskaičiuoja mokesčius. Jei dirbantysis išlaiko kitus asmenis (pavyzdžiui, vaikus), jis turi teisę į legalų mokesčių sumažinimą – "deductions" (pav. vaikų).

Kiti reikalingi dokumentai gali būti: sveikatos draudimo liudijimas, duomenys apie pastovią gyvenamąją vietą ir pan.

Išidėmėkite: jei kompanija, pasiūliusi jums darbą, nereikalauja jokių dokumentų, jūsų atlyginimas tikriausia bus gerokai mažesnis, negu priklausytų už tokį darbą. Šis darbas gali būti nepastovus, o gal net ir nesaugus.

Aišku, viskas tvarkoje, jei Jūs turite leidimą dirbti. O kaip elgtis tada, jeigu tokio leidimo neturite. Pavyzdžiui, jūs ką tik atvykote su svečio viza, tačiau norėtumėte ilgiau Amerikoje pagyventi ir bent šiek tiek užsidirbti. Aišku, jūs nenorite pažeisti savo vizos reikalavimų, nenorite nusikalsti įstatymams. Ar yra kokia viltis? Kaip galima legaliai ilgesniam laikui apsistoti Amerikoje ir gauti darbą?

Nelabai lengva. Jeigu jūs atvykote su turistine viza, tai neturite daug laiko. Protingiausia išeitis: kuo greičiau susirasti imigracijos advokatą. Kol viza dar nepasibaigusi, yra vilties. Susiras-

kite "employer sponsor". O kol ieškote gero advokato, paskambinkite U.S. Department of Labour, tel. 1-202-219-5263 ir paprašykite, kad Jums atsiųstų **Form ETA 750, Instructions for Filing Applications for Alien Employment Certification, Part A and B.**

Gavę šią formą, gerai viską perskaitykite. Jei Jūs pats suprasite, ką reikia atlikti tuo geriau. Jei ne – paprašykite, kad išaiškintų. Su advokato pagalba gal ir galėsite susirasti kompaniją, kuriai reikia darbuotojų ir kuri nebijos laukti jūsų įteisinimo procedūros. Vėl sakau: "Gal".

Amerikos valdžia reikalauja, kad įstaiga, kuri nori samdyti užsieniečius turi įrodyti, kad trūksta amerikiečių, kurie galėtų tą darbą tinkamai atlikti. Tai įstaigai reikės darbo pasiūlymą viešai reklamuoti, anketas užpildyti, į klausimus atsakinėti. Visa tai, žinoma, kainuoja. Tačiau šias išlaidas tikriausia teks padengti jums, nes jos, kaip taisyklė, būna išskaičiuojamos iš užsieniečio algos.

Taigi, jei atvykęs į Ameriką norite įsidarbinti, laiko negaiškite. Tačiau štai mūsų paskutinė pastaba: jeigu per greitai (vos tik atvykęs), bandysite turistinę vizą pakeisti į darbo vizą, Amerikos Imigracijos ir Natūralizacijos tarnyba (Immigration and Naturalization Service) lengvai susigaudys, kad atvykote ne susipažinti su Amerikos gamta arba giminių aplankyti, o tik siekdamas įsidarbinti. Tokiais atvejais gausite neigiamą atsakymą. Todėl būkite atsargūs. Sėkmės jums!

Red. prierasas. Netrukus "Dirvoje" paskelbsime ką tik gautą vieno mūsų skaitytojo laišką. Jis aprašo tuos atvejus, kai žmonės bando patekti į Ameriką visokiais nelegaliais keliais. Yra lengvatikių, kurie moka nemažus pinigus sukčių "firmoms", veikiančioms Lietuvoje ir pardavinėjančioms suklastotus "iškvietimus" ar net "darbo visas". Apmaudu, kad kartais žmogus apgavikams atiduoda paskutines savo santaupas, užstato paskutinį savo turtą – butą. Neturėdamas tiek pinigų, kiek sukčiai iš jo reikalauja, jis skolinasi kelis tūkstančius dolerių, tikėdamasis Amerikoje neblogai uždirbti ir skolą gražinti. Tokių žmonių (geriausiu atveju) laukia neatidėliotinas ištrėmimas.

JUOZO ERETO GIMIMO ŠIMTMETIS

Jis gimė 1896 m. spalio 18 d. Bazelyje, Šveicarijoje. Gal kam galėtų atrodyti, kodėl mes dabar turėtume minėti kažkokio šveicaro gimimo šimtmetį? Aš todėl tokį klausimą keliu, kadangi išeivijos vidurinijai ir jaunesniajai kartai jis yra beveik nežinomas. O jo nuopelnai Lietuvai, atsistatančiai po Pirmojo pasaulinio karo, buvo labai dideli. Jo veikla buvo tokia šakota, kad norint viską nors vienu sakiniu paminėti, reiktų keletos puslapių viskam surašyti. Tad tenka suglausti ir tik ryškesnius dalykus paminėti. Jo pirmutinis sąlytis su lietuviais prasidėjo 1918 m. Lausanne (Lozane), kuomet jis pradėjo dirbti Lietuvos informacijos biure. Tame biure kartu dirbo Lozane studijuojantis klaidpėdėtis Mykolas Ašmys. M. Ašmio padedamas J. Eretas pradėjo mokytis lietuvių kalbos, kartu su juo leido informacinius biuletenius ir žurnalą "Litauen". Jis net parašė knygą apie Lietuvą.

Berne prie Šveicarijos vyriausybės susiformavus Lietuvos diplomatinei misijai ir ten įsteigus spaudos biurą, 1919 m. J. Eretas buvo pakviestas dirbti to biuro redaktoriui. Ten jis išleido savo veikalo apie Lietuvą prancūziškąją redakciją, susipažino su Friburgo universitete studijuojančiais S. Šalkausku, K. Pakštu, V. Mykolaičiu – Putinu. 1919 m. rudenį gavo pakvietimą atvykti į Berlyną ir dirbti biure, įsteigtame prie Lietuvos pasiuntinybės. Iš čia buvo pakviestas į Lietuvą ir 1919 m. spalio 15 d. J. Eretas atvyko į Kauną. Jis buvo paskirtas Užsienio reikalų ministerijos patarėju. Jam buvo pavesta organizuoti informacijos tarnybą. J. Eretas organizavo ELTA ir kurį laiką buvo jos direktorius. Aukštuosiuose kursuose jis dėstė vokiečių kalbą ir literatūrą. Dramos studijoje – visuotinės literatūros ir meno istoriją. 1921 metais, Tumui – Vaižgantui pakvietus, prisidėjo prie Blaivybės draugijos atgaivinimo, įkūrė jos leidinį – "Sargybą".

Tuo metu Lietuvai buvo labai naudinga jo artima pažintis su A. R. Niemi. Dabar trumpai susipažinkime su kitu svetimtaučiu – lietuvių draugu. A. R. Niemi – suomių kalbininkas – tautotyryninkas. Tyrinėdamas suomių tautosaką, jis anksti susidomėjo ir jų santykiais su baltais, iš kurių suomia dar priešistoriniais laikais pasiskolino daug žodžių. A. Nie-

Juozas Žygas

mi išmoko lietuvių kalbą, daug sykių lankėsi Lietuvoje, rinko liaudies dainas ir giesmes. Jis buvo ir tas didysis lietuvių tautos draugas, kuris įtikino Suomijos vyriausybę tuojau pripažinti Lietuvą de jure (1921) m., o nelaukti didžiųjų tautų sprendimo.

Dabar vėl grįžkime prie J. Ereto. Lenkams klastingai užėmus Vilnių, stojo savanoriu į Lietuvos kariuomenės pirmąjį savanorių pulką ir tarnavo to pulko vado K. Škirpos adjutantu. Derybose su lenkais Ženevoje 1920-ais ir Briuselyje 1921-ais metais buvo pasiųstas kartu su Lietuvos delegacija spaudos reikalams.

Norėdamas atsidėti mokslo ir kultūros darbui J. Eretas 1922 m. vasario mėn. 4 d. iš Užsienio reikalų ministerijos išėjo. 1922 metais, priėmęs Lietuvos pilietybę, dalyvavo ir jos politiniame gyvenime. Šveicarijoje dalyvavęs katalikų liaudies partijoje, Lietuvoje jis įstojo į krikščionių demokratų partiją ir kurį laiką buvo tos partijos Centro komiteto nariu. Kaip tos partijos atstovas, 1923 metais jis buvo išrinktas į II-rą seimą ir dirbo jame iki 1924 m.

Įsikūrus Lietuvos universitetui, J. Eretas išrinktas Teologijos filosofijos ekstraordinariu profesoriumi visuotinei literatūrai. Vėliau jis atsidėjo vien vokiečių kalbai ir literatūrai. Universitete jis dirbo 1922 IX 1 – 1931 XII 15 ir nuo 1932 X 1 iki 1940 metų.

Nuo 1922 m. būdamas Lietuvių Katalikų Mokslo akademijos nariu, 1933, 1936 ir 1939 drauge su kitais suorganizavo mokslininkų ir mokslo mėgėjų suvažiavimus ir redagavo jų suvažiavimų Darbus (I ir III t. drauge su A. Saliu). 1939 m. išrinktas Lietuvos Katalikų Mokslo Akademijos akademiku.

1940 m., jau Raudonajai armijai užėmus Lietuvą, Teologijos-filosofijos fakultetas uždarytas ir profesūra paleista. J. Ereto šeima apsigyveno žmonos tėviškėje Pakorbūdzijų kaime, Sintautų valsčiuje. Vengdamas suėmimo, slapstėsi pas ūkininkus. 1941 m. jam pavyko išvykti į Vokietiją, tačiau su šeima pakliuvo į SS lagerius. Iš jų tik Šveicarijos vyriausybės pastangomis tebuvo išleistas. Grįžo į Šveicariją ir apsigyveno gimtajame Bazelio mieste. J. Eretas gavo dar-

bą Friburgo universitete kancleriu.

1954 m. J. Eretas išrinktas Amerikos lietuvių rašytojų draugijos nariu. Paskaitas lituanistinėmis temomis jis skaitė Italijoje, Amerikoje, Vokietijoje. Niuorke (New York) išleido monografiją apie Stasį Šalkauskį, Romoje – apie Kazį Pakštą, Londone – "Tremties lietuvis idėjų sukūryje", "Mažosios tautos ir valstybės".

Matydamas, kad reikia pasauliui priminti apie pavergtus baltus, jis vokiečių kalba parašė ir išleido knygą "Užmiršti baltai". Šia proga reiktų paminėti čekagietį inž. A. Liepinaitį, kuris tą knygą perskaitęs susirūpino, kad ji plačiau pasklistų. 1972-1975 metais ši knyga jo rūpesčiu išėjo anglų, prancūzų, ispanų, italų ir portugalų kalbomis. Jis atliko didelį darbą, suradamas vertėjus ir mecenatus, kurių dėka tai buvo atlikta. Prof. J. Eretas mirė 1984 m. Bazelyje. Lietuvoje rengiamasi paminėti jo gimimo 100-to metų sukaktį. (Rašant pasinaudota L.E. VI t. ir "Dienovidžiu" 1996. VII. 12 Nr. 28-29)

A.†A. JUOZO LIPO MIRTIES DVIEJŲ METŲ SUKAKTIS

Šiomet, spalio 15 d. sueina du metai, kai Los Angeles, Kalifornijoje mirė pedagogas Juozas Lipas, kilęs iš Rokiškio. Pernai, minint pirmąsias jo mirties metines, jo sūnus skulptorius Juozas sukūrė a.a. savo tėvo biustą. Nuotraukoje (iš kairės): sūnus Juozas, duktė Edita Mattis, žmona Marija Lipienė, duktė Livija Bataitienė ir buv. a.a. J. Lipo mokinė Virginija. Velionio šeima prašo pasimelsti už jo sielą

Alė Rūta

A.†A. ANGELEI DZIAKONIENEI

pasitraukus į Amžino Gyvenimo ramybę, liūdinčią seserį APOLONIJĄ STAŠKŪNIENĘ, šeimą ir artimuosius raminame psalmės žodžiais: "Viešpats yra šalia tų, kurių širdys yra skausme ir liūdesy"

Lana ir Vladas Žibai

Didžiai Menininkei
Lietuvos operos solistei,
mielai mano draugei

A.†A. JUOZEI AUGAITYTEI – TAMOŠAUSKIENEI

mirus, velionės vyrą ČESLOVĄ ir visus artimuosius giliai užjaučiu ir liūdziu kartu.

Šviesus Jos vardas lieka garbingai įamžintas Lietuvos Operos ir Meno istorijoje.

Ilsėkis ramybėje!

Giliai nuliūdusi
Galina Leonienė

L.K. Veteranų S-gos Cleveland'o skyriaus
veikusio vyrų choro nariui

A.†A. KAZIMIERŲ RALIUI

mirus, liūdesyje pasilikusiems: žmonai ONAI RALIENEI, jos šeimai, giminėms ir artimiesiems, giliai užuojautą reiškia choro vadovai, skyriaus valdyba, artimieji ir buvę choro nariai

M. Aukštuolis
G. Aras
V. Bačiulis
H. Belzinskas
S. Butrimas
J. Citulis
Z. Dučmanas
K. Gaižutis
H. ir L. Johansonai
A. Jonaitis
G. ir A. Karsokai
J. ir B. Kazėnai

A. Kavaliūnas
A. Liutkus
V. Miškinis
V. Motiejūnas
J. Naujokaitis
V. Nykštėnas
S. Pabrinkis
V. Petkus
P. Petraitis
V. Sakas
J. Skavičius
I. Verbyla

NAUJA RAŠYTOJO A. KAIRIO KNYGA

Edvardas Šulaitis

Ed. Šulaičio nuotraukoje: rašytojas A.Kairys

Neseniai Čikagoje jau beveik 50 metų gyvenantis rašytojas Anatolijus Kairys atšventė savo 82-ji gimtadienį. Jis gimė 1914 m. rugpjūčio 28 d. Rusijoje, Petrapilyje. Savo pedagogine ir visuomenine veikla jis pasižymėjo, dar dirbdamas Lietuvoje ir Vokietijoje. 1947 metais atvykęs iš Vokietijos į JAV, ėmėsi redaguoti gražų žurnalą "Naujoji aušra". Šis žurnalas ėjo tik du metus. Tačiau netrukus A.Kairys išvystė tokią plačią literatūrinę veiklą, kad tapo turbūt daugiausia knygų parašusiu ir išleidusiu lietuvių rašytoju

pasaulyje. Jis dalyvavo daugelyje literatūrinių konkursų ir juose laimėjo nemažą premijų. A.Kairys labiausiai pasižymėjo teatrinėse veiklose rašymu, nors jam nesvetimas romanas, poezija bei kiti literatūros žanrai.

Tai tikrai labai plataus diapazono veikėjas, kurio nuopelnai JAV lietuvių kultūrinei veiklai yra itin dideli. Ypatingai daug jis pasidarbavo JAV lietuvių sceninės veiklos srityje, pradėjęs rengti Šiaurės Amerikos lietuvių teatro festivalius ir daugelį metų juos organizavęs.

Apie jo veiklą ir dar-

bus reikėtų daug pasakoti. Tačiau šį kartą norisi skaitytojus supažindinti tik su jo naujausiu leidiniu, neseniai pasirodžiusiu Lietuvoje. Tai jau 13-sis Lietuvoje išspausdintas jo kūrinys. Gal kam šis skaičius atrodytų korektūros klaida, tačiau taip nėra. Kai kurių knygų pirmosios laidos yra išleistos JAV, tačiau tas nesumažina šio autoriaus ryžto ir nuopelnų.

Naujausioji A. Kairio knyga vadinasi "Žodis ir veiksmas". Ją vasaros pradžioje išleido "Varpo" leidykla Kaune. Nuo 1991 m. "Varpas" jau išleido net šešis Anatolijaus Kairio romanus: "Ištikimoji žolė", "Kelionė į Vilnių", "Epigonai", "Viena širdis", "Senojo klevo poringės", "Pažadų dvaras".

Ši – septintoji "Varpo" išleista knyga skirta teatriniam veikalui. Stambioje dviejų dalių knygoje, turinčioje 432 puslapius, telpa keturios dramos ir trys komedijos. Dramų pavadinimai: "Petras ir Judas", "Vyskupo mirtis", "Mūsų vaikai", "Poetas". Komedijos: "Paskutinė valia", "Moralinis atgimimas", "Žvakės ir plaštakės".

Viena iš šių dramų – "Mūsų vaikai" – buvo pastatyta Šiaulių dramos teatre, ne kartą vaidinta Lietuvoje ir JAV. Šiaulių teatrą buvo pasikvietęs į Čikagą lietuvių teatras "Vaidilutė". Suvaidinti du "Mūsų vaikų" spektakliai: Čikagoje ir Lemonte. Kiti A. Kairio veikalai dar laukia savo eilės. Anksčiau ar

vėliau bent dalis jų išvys scenos šviesą.

Teko su šiuo darbščiu rašytoju susitikti per jo 82-jo gimtadienį Čikagoje. Nežiūrint nemažos metų naštos, rašytojas dar žvalus ir darbingas, visai negalvojantis apie išėjimą pensijon. Jis dar ir šiemet buvo savo Tėvynėje, į kurią dažnai nuvažiuoja

ir rūpinasi savo knygų leidyba. Jo galvoje dar pilna kūrybinių planų. Šiemet Lietuvoje turėtų pasirodyti dar viena jo knyga – eilėraščių religine tematika rinkinys. Gal kitais metais susilauksim ir daugiau Anatolijaus Kairio knygų. Todėl reikia jam palinkėti geros sveikatos ir puikios kūrybinės nuotaikos!

JŪRATĖS KNYGOS

Šiais metais rugpjūčio mėnesį Fireside Books, išleido knygą "You and Your 401 (K)", kurios autorė yra buvusi klivlendietė Jūratė Pauliukonytė, dabar tapusi Julie Jason.

Šioje knygoje Jūratė – Julie gražiai išaiškina, kaip paprastas darbininkas gali sukaupti nemažai santaupų savo senatvei. Pavyzdžiui, jei 25 metų amžiaus darbininkas, uždirbantis 25 tūkstančius dolerių per metus, taupytų tik po \$30 per savaitę, tai po 40-ties metų 401 (K) programoje jis turėtų pusantro milijono dolerių! Žinoma su sąlyga,

kad darbdavys tiek pat atidės darbininko 401 (K) plane ir kad investicijos augs po 10% per metus. Tai visai realu.

Knygos išangoje buvęs komisyonierius Securities Exchange Commission J. Carter Beese, Jr. teigiamai įvertina Jūratės pastangas supažindinti skaitytoją su investavimo procesu.

Jūratė baigė advokatūros studijas Klivlendo (Cleveland) Valstybiniame universitete 1974 m. Kolumbijos universitete (New York) ji po metų įgijo magistro laipsnį.

Jūratė dešimt metų dirbo Paine Webber investicijų kompanijoje, kur ėjo atsakingas pareigas. Ji buvo Futures Management ir Paine Webber Trust Co. prezidentė. 1989 metais ji įsteigė Jackson, Grant and Co. kuri taip pat teikia patarimus investavimo klausimais.

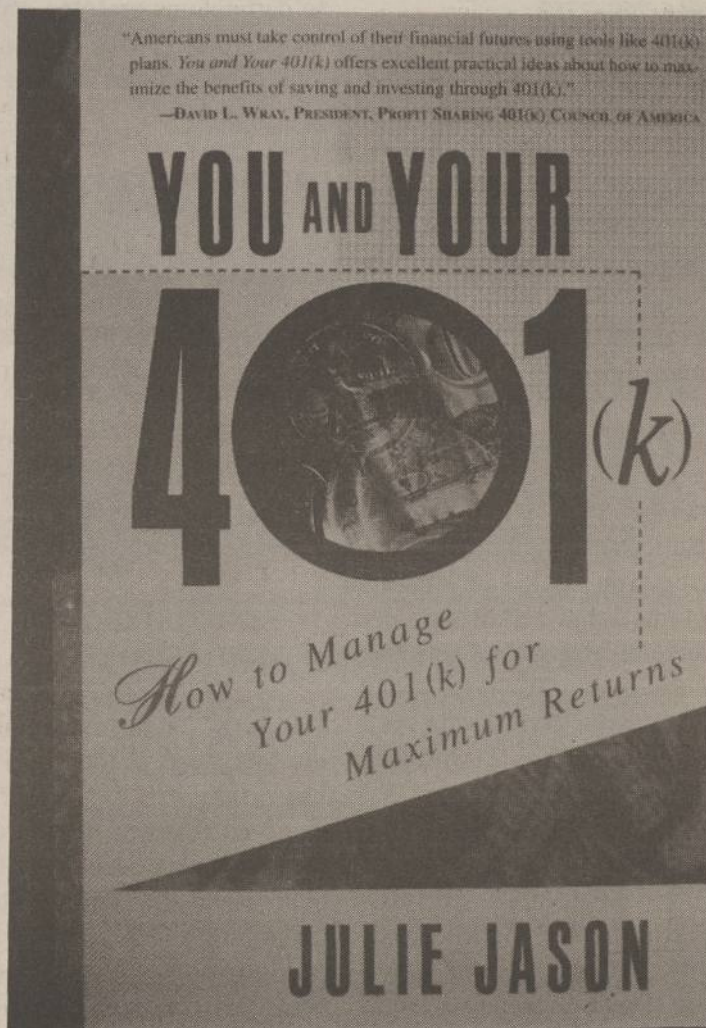
Jūratė dabar rašo antrašą knygą 401(K) tema darbdaviams. Pentice Hall leidykla ją išleis 1997 metais. Linkime sėkmės!

Dainius Degesys

APPLE KURSŲ IŠPŪDŽIAI

Neseniai Klivlendo skautininkių draugovė surengė vakaronę, kurioje išpūdžiais pasidalijo 1996 metų APPLE kursų Lietuvoje organizatorės ir lektorės: Amanda Muliolienė, Irena Gedris-Giedraitienė ir Danguolė Vodopolienė. Jos papasakojo apie kursus Lietuvos mokytojams, pravesčius Šilutėje, Trakuose, Kaune ir Vilniaus krašte, kalbėjo apie tai, kokios permainos pastebimos Lietuvos mokyklose, atsakė į susirinkusiųjų klausimus. Vakaronės dalyviai labai domėjosi žmonių nuotaikomis, Lietuvos socialinėmis problemomis ir ateities galimybėmis. Iš Lietuvos atvežta duonutė ir sūris tarsi padvelkė tolimos Tėvynės kvapais. Vlado Bacevičiaus nuotraukoje (iš kairės): sėdi D.Vodopolienė ir I.Giedraitienė, kalba A.Muliolienė.

Nuotraukoje: šiemet išleistos Jūratės knygos viršelis

SPORTO ŽINIOS

KROSO
VARŽYBOS

6-sios kvietinės baltų ir lietuvių kroso bėgimo varžybos įvyks lapkričio 9 d., šeštadienį, Cleveland, Ohio. Varžybos vyks Lake Erie USATF pagal 1996 m. pirmenybių programą.

Varžybos vykdomos vyrų, moterų, vaikų ir jaunimo bei senjorų klasėse. Distancijos: berniukams ir mergaitėms 10 m. ir jaunesniams bei 11-12 m. klasėse – 3000 m; 13-14 m. klasėje – 4000 m; 15-16 m., 17-18 m. ir visose suaugusių klasėse – 5000 m.

Dalyvauti kviečiame visus lietuvių ir kitų baltų tautybių begikus. Dalyvių skaičius – neapribotas.

Išsamesnes žinias pranešime vėliau. Besidominčius prašome kreiptis į Algirdą Bielskų, 3000 Haden Rd., Euclid, OH 44117-2122. Tel. 216-486-0889. Faksas: 216-943-4485.

Varžybas koordinuoja Cleveland LSK "Žaibas".

PLAUKIMO
PIRMENYBĖS
TORONTE

1996 m. Šiaurės Amerikos baltų ir lietuvių plaukimo pirmenybės planuojamos 1996 m. lapkričio mėnesį Toronte, Kanadoje. Varžybų data ir vieta dar nėra galutinai patvirtinta. Todėl išsamesnes žinias pateiksime vėliau.

Kreiptis į Algirdą Bielskų, tel. 216-486-0889 arba Iloną Smalenskienę, tel. 416-769-7040.

ŠALFASS-gos CENTRO
VALDYBA

1966 METŲ
VISUOTINIS
ŠALFASS-GOS
SUVAŽIAVIMAS

Metinis visuotinis ŠALFASS-gos suvažiavimas šaukiamas 1996 m. lapkričio 23 d., šeštadienį, Toronto Lietuvių Namuose, 1573 Bloor St. W., Toronto, Ont., Canada. Tel. 416-532-3311. Suvažiavimo pradžia – 11 val. ryto.

Pagal ŠALFASS-gos statutą, suvažiavime sprendžiamuoju balsu dalyvauja sporto klubų išrinktieji atstovai, sporto klubų pirmininkai arba jų įgaliotiniai, ŠALFASS-gos rinktieji bei skirtieji pareigūnai ir garbės nariai.

Patariamuoju balsu kviečiame dalyvauti sporto darbuotojus, fizinio auklėjimo mokytojus, sporto veteranus, lietuviškų organizacijų bei spaudos atstovus ir kitus lietuvių sportine veikla besidominčius asmenys.

Smulkesnė informacija pateikiama ŠALFASS-gos sporto klubams ir ŠALFASS-gos pareigūnams. Organizacijos ar asmenys, norintys gauti išsamesnių žinių arba pateikti pasiūlymų, prašome kreiptis į ŠALFASS-gos Centro Valdybos pirmininką Audrių Šileiką, 150 Colbeck St., Toronto, Ont. M6S 1V7. Tel. 416-767-6520. Faksas: 416-760-9843.

Suvažiavimo darbotvarkė ir kitos žinios bus paskelbtos vėliau.

Sporto klubus, ŠALFASS-gos pareigūnus ir sporto darbuotojus prašome rimtai išsilaikyti mūsų sportinės veiklos gyvybinius reikalus ir

pasistengti suvažiavime kuo daugiau dalyvauti.

ŠALFASS-gos
CENTRO VALDYBA

ČIKAGOS
"LITUANICA"
IVEIKĖ
"REAL F.C"

"Lituanicos" futbolininkai rugsėjo 22 d. buvo išvykę į Lake Villa, IL, kur Serbų centre nugalėjo "Real" F.C. vienuoliką 3-2. Tai buvo antrasis mūsų pasiūlymas šio sezono pirmenybėse. Pirmasis baigėsi pralaimėjimu (0-2) prieš "Trevians" komandą.

Šį kartą pergalė buvo iškovota gana sunkiai. Pirmasis kėlinys baigėsi lygiomis, kuomet mūsų kovojo ne vien tik prieš varžovus, bet ir stiprų vėją. Pirmieji įmušė aikštės šeimininkai, dešimtoje minutėje pasiuntę tolimą kamuolį, kuris su vėjo pagalba atsidūrė V. Dapkaus saugomų vartų tinkle. Tik prieš kėlinio pabaigą D. Smulkys iš arti išlygino 1-1.

Po pertraukos mūsų kėliniams sekėsi jau šiek tiek geriau. 10-je minutėje V. Anskutis irgi pabandė smūgiuoti iš toli ir jam pavyko nuginkluoti priešininkų vartininką. O dar po dešimties minučių neseniai pradėję komandoje žaisti olandų kilmės G. De Witt pridėjo ir trečiąjį įvartį. Tuomet mūsų kėliniai bandė dar daugiau įvarčių pasiekti ir gynėjai nelabai rūpinosi savų vartų priežiūra. Tai "Lituanica" kainavo įvartį, kurį "Real" F.C. žaidėjai pasiekė likus 7-nioms minutėms iki rungtynių pabaigos.

Ed. Šulaitis

BALŲ VAKARONĖ

Rugsėjo 28 d. vakare į Latvių namus, esančius labai gražioje – vakarinėje Klivlendo dalyje įvyko 17-oji metinė Baltų draugystės vakaronė. Į jos dalyvius trumpa, bet labai nuoširdžia ir įtaigia kalba kreipėsi Baltų komiteto pirmininkas Tomas Tubalkainas (Toomas Tubalkain). Latvių atstovas pulkininkas Vilmaras Kukainis papasakojo apie pasiruošimą 10-jai Latvių Dainų šventei, kuri įvyks kitų metų liepos pabaigoje. Vakaronės dalyviams buvo išdalinta būsimosios šventės programa.

Pačius gražiausius išpūdžius paliko dainininkės Virginijos Bruožytės-Muliolienės solinis koncertas. Jai puikiai akomponavo pianistas

Maiklas Borovičius (Michael Borowitz). Viena po kitos liejosi nuostabios melodijos, atliekamos lietuvių, vokiečių ir anglų kalbomis. Sužavėjo solistės artistiškas, sugebėjimas glaustai, bet itin išraiškingai papasakoti apie dainų turinį įvairiakalbei publikai. Svečių plojimai darėsi vis garsesni ir ilgesni, kol koncerto pabaigoje jie peraugo į džiaugsmingas ovacijas menininkų garbei.

Dar ilgai tą vakarą Latvių namuose negeso šviesos. Ne vienas sakė: "Mums reikėtų dažniau susitikti. Ir mūsų Tėvynėms visus prieštaravimus padėtume gražiai išspręsti."

Dr. Jonas Jasaitis

Autoriaus nuotraukos

Kalba Klivlendo latvių atstovas Vilmaras Kukainis

Baltų vakaronėje. Iš kairės: Lietuvos Garbės konsulė Ingrida Bublienė, solistė Virginija Muliolienė ir pianistas M. Borovičius (Michael Borowitz)

Klivlendo Baltų komiteto pirmininkas – estas Toomas Tubalkain ir iždininkė – latvė Inese Abols

SKAITYTOJŲ LAIŠKAI

Gerbiamieji, siunčiu Jums naują "Dirvos" skaitytoją (pridedu čekį su mažu priedu...)

Dr. J. Jasaičiui esu dėkinga už straipsnius "Atsakomybė". Juos skaitant, daugiau nei bet kur, aiškiai matai ir jauti skausmingą mūsų tautos tragediją. Tokie straipsniai mums labai reikalingi, nes apsiečiai atsiranda "žinovų", kurie esamą Tėvynėje padėti "maliavoja" šviesiomis spalvomis, kažką teisindami. Ačiū "Dirvai" už panašius straipsnius, kaip "Atsakomybė".

Taip pat gėriuosi Raimondos Mikatavagės straipsniais "Kelionė į sėkmę". Jos straipsniai – įdomūs ir pamokantys – labai tinka šių dienų jaunimui. Tačiau

labai malonu ir įdomu paskaityti gyvenimo rudens sulaukusiems asmenims, pasidžiaugti ir Raimondos M. talentu.

Reiškiu "Dirvos" bendradarbiams nuoširdžią padėką.

Jadvyga Povilaitienė

DIDŽIAI GERB.
REDAKTORIAU,

Klaipėdos "Politinių Kalinių ir Tremtinių Sąjungos" skyriaus vicepirmininkas ponas Povilas Mileris Jums nuoširdžiai dėkoja už "Dirvos" persiuntimą ir jos puikų turinį, kurį skaito ne tik tos sąjungos nariai, bet yra paduodama ir kitiems žmonėms pasiskaityti... Už šitą patarnavimą ir už mano nesenai "Dirvos" prenumeratos

pratęsimą "Politinių Kalinių ir Tremtinių Sąjungai", labai Jums dėkoju.

Kadangi neturime ponų Saikų adreso, prašome, perduoti mūsų – Hanso ir Marijos Janužių – širdingus sveikinimus mūsų buvusiems draugams iš gyvenimo Venecueloje laikų – ponui Jonui ir poniai Elenai Saikams jų vedybinio gyvenimo šventės proga.

Su širdingais sveikinimais Jums ir visiems "Dirvos" bendradarbiams. Linkiu daug laimės ir geros sėkmės "Dirvos" ateičiai.

Su pagarba

H. Janužys

RENGINIŲ KALENDORIUS

- SPALIO 18, 19, ir 20 dienomis – BAL-F'o centro valdybos direktorių suvažiavimas. Rengia Cleveland'o skyrius
- LAPKRIČIO 3 d., sekmadienį, – Ohio Lietuvių Gydytojų draugijos metinis susirinkimas ir pietūs Lietuvių namuose. Pradžią - 12 val.
- LAPKRIČIO 9 d., 6:30 val. vakaro – Dievo Motinos parapijos choro rudens balius
- LAPKRIČIO 17 d., po pamaldų – Lietuvos Garbės konsulato atidarymas Cleveland'e
- LAPKRIČIO 17 d. – Šv. Jurgio parapijos rudens festivalis – nuo 11:30 iki 3:30 v.p.p.
- LAPKRIČIO 23 d., šeštadienį, LVS-gos "RAMOVĖ" Clevelando skyriaus valdyba Lietuvių Namuose rengia Lietuvos Kariuomenės šventės minėjimą
- GRUODŽIO 7 d. Clevelando Lietuvių Žuvininkų klubas "LITTS ANGLERS CLUB" rengia metinę loteriją - balių. Bilietus galima užsisakyti pas klubo narius
- GRUODŽIO 24 d. 9 val. vakaro – Bendros Kūčios – Šv. Jurgio parapijos salėje

Psychological Health Center and Alcoholism Treatment Program, Inc.

6315 Pearl Road, Suite 101
Parma Heights, Ohio 44130

Telefonas: (216) 845-9061

Faksas: (216) 8454-9062

Dr. Gintautas Z. Sabataitis-Psichologas

Priimame "Medicare" ir kitus sveikatos apdraudimus

Svečias iš Lietuvos – poetas Liutauras Degesys pas Klivlendo pensininkus. Iš kairės: J.Malskis, A.Kavaliūnas, L.Degesys, D.Degesys ir V.Staškus. V.Bacevičiaus nuotr.

WANTED TO BUY

STEINWAY or MASON-HAMLIN GRAND PIANO WANTED!

Any age, any condition.

Will

pay CASH and pick up.

Call 1-800-449-

3850 anytime

For rent

A 5 room double house
204 & Lakeshore Blvd.No pets
Call: 481-2419

Klaipėdos universitetas labai prašo mokslinių knygų savo bibliotekai. Cleveland'o BALFo skyrius turi tų knygų ir mielai pasiųstų jas universitetui. BALFAS ieško mecenatų knygų persiuntimui. Aukos nurašomos nuo federalinių mokesčių. Norėdami gauti išsamesnių žinių, skambinkite tel. 1-216-729-0843. Aukas siųskite šiuo adresu:

Vincas Apanius, 8020 Mulberry Rd.
Chesterland, OH 44026

CLEVELAND-EAST 200 STREET AREA
THREE BEDROOM BUNGALOW, FULL BASEMENT
ONE CAR DETACHED GARAGE, NEWER ROOF

HRIBAR REALTY 261-7555

EUROPA TRAVEL 692-1700

LOWEST AIR FARES
available worldwide

EXPERTS ON TRAVEL TO EAST EUROPE

passports • visas • prepaid tickets

SERVING OUR COMMUNITY
FOR OVER 35 YEARS

"LEADERS IN LOW COST TRAVEL"

ATLANTA IMPORT EXPORT

JŪSŲ PASLAUGOMS CLEVELAND'E MŪSŲ ATSTOVAS:

LITMA IMPORT EXPORT

639 EAST 185 STREET

CLEVELAND OH 44119

216-481-0011

SIUNČIAME SIUNTINIUS LAIVU

LABAI SKUBIEMS SIUNTINIAMS - ORO CARGO
AUKŠTOS KOKYBĖS MAISTO SIUNTINIAI

JŪSŲ SIUNTINIUS PRISTATYSIME Į NAMUS
BET KURIOJE LIETUVOS, LATVIJOS, ESTIJOS,
BALTARUSIJOS VIETOJE, O TAIP PAT MASKVOJE,
PATERBURGE IR KALININGRADO SR.

ATLANTA IMPORT EXPORT

(312) 434-2121 arba (800) 775-7363

ĮVAIRENYBĖS

Gerardas Juškėnas

ŠVENTĖ MUZIEJUJE

Klivlendo gamtos istorijos muziejus (The Cleveland Museum of Natural History) spalio 19-20 d. rengia "CulturFest '96" – kultūros šventę. To savaitgalio programos ir muziejaus lankymas bus nemokamas. Muziejus veiks šeštadienį nuo 10 v.r. iki 5 v. p.p. ir sekmadienį nuo vidurdienio iki 5 v.p.p.

Ši šventė rengiama kartu su muziejaus 75 metų sukakties ir Clevelando 200-ųjų metinių minėjimais. Svečiai galės grožėtis Flamenco ir ispanų šokiais, Afrikos-Kubos ir Mariachi muzika,

Nigerijos tradiciniais šokiais bei madomis, indėnų menu: dainomis, būgnininkų pasirodymais bei šokiais. Bus speciali pasakų programa vaikams. Norėdami išsamiau sužinoti apie šią šventę, skambinkite tel. 216/231-4600.

ŠVEICARIJOS BANKAI

(Po to, kai "Dirva" parašė, žr. 37 numerį, A.Pužauskas, "Kova dėl valdžios ir ... pinigų")

Šveicarijos parlamento žemesnieji rūmai neseniai nubalsavo ištirti šveicarų bankų finansinę veiklą II-jo Pasaulinio karo metu, kada buvo vedami santykiai su Vokietijos naciais ir jų persekiojamais žydais, kurie vėliau dingo holokauste.

Žydu organizacijos tvirtina, kad Šveicarijos bankuose esama virš 7 bilijonų dolerių, kuriuos įnešė vėliau nacių sunaikinti žydai.

"Usa Today" dienraštyje rašoma apie vieną šeimą iš Lietuvos. Po holokausto išlikę įpėdiniai yra girdėję iš savo senolių apie didelius ir mažus lobius, kurie buvo nuo

nacių paslėpti šveicarų bankuose.

Tame straipsnyje Eugene Dolgoff pasakoja apie savo motiną Adelę Dogoff. Jos tėvai žuvo nacių koncentracijos stovykloje, tačiau jaunoji Adelė išliko gyva. Laikei bėgant, jai pavyko emigruoti į JAV. Čia ji 1971 m. sulaukusi vos 46 m. amžiaus, mirė. Visą savo gyvenimą ji dėjo pastangas atgauti šeimos turtą iš Šveicarijos bankų, bet nesėkmingai. Dabar jos sūnus Eugene Dolgoff tikisi kartu su kitomis panašaus likimo šeimomis atgauti senolių turtą. "Usa Today" prie to straipsnio išspausdino nuotrauką: jo motina Adelė, senelė Eugenia Lancerowski ir senelis Yozas Dimensteinas (Juozas Dimensteinas? - G.J.). Anot E. Dolgoff, jo senelis buvo Lietuvos verslininkas, kuris savo chirurginių gaminių įmonės pelną siuntė į Šveicarijos bankus.

Straipsnio pabaigoje minima, kad dabar šia situacija susidomėjo JAV senatorius Alfonse D'Amato.

DIRVA

BALFo DIREKTORIŲ METINIS SUAŽIAVIMAS

įvyks Clevelande, spalio 19 d.

Posėdžiai vyks Lietuvių namuose. Ten įvyks ir baigiamasis suvažiavimo pobūvis su menine programa, sveikinimo kalbomis ir vakariene.

Bilietus (\$20 asmeniui) platina

Clevelando BALFo skyriaus valdybos nariai.

BALFo METINIS AUKŲ VAJUS prasidės spalio 1 d.

Lietuvai atgavus nepriklausomybę, BALFas skiria ypatingą dėmesį buvusiems politiniams kaliniams, partizanams ir našlaičiams. Visus kviečiame prisidėti prie šios prasmingos šalpos savo nuoširdžia metine auka. Aukos nurašomos nuo federalinių mokesčių ID No. 11-1630910.

P.S. TIRE Inc.

Complete Front End Service

481-5397

New and used Tires, Brakes, Shocks, Struts, Mufflers, lube oil and Filter

• Buy any 4 tires and receive a P.S. Tire hat!

OPEN

Mon.-Fri.: 8 am to 6 pm

Sat.: 8 am to 4 pm

866 E. 200 th St.

Cleveland, Oh. 44119

Paul Stefanac

TRANSPAK

Siuntiniai į Lietuvą laivu su pristatymu į namus
Skubiems siuntiniams – AIR CARGO

Komercinės siuntos – pagal susitarimą.
Pinigai pervedami doleriais. Nuo išsiuntimo dienos
į gavėjo rankas – per 2 - 5 dienas.

MAISTO SIUNTINIAI

Du patys populiariausi: **55 svarai įvairaus maisto už \$98 ir šventinis siuntinys už \$39**

\$98 – rūkytos dešros, mėsos konservai, šprotai, vaisių sultys, margarinai, aliejus, sūris, sausainiai, tirpi kava, malta kava, kakava, arbata, cukrus, ryžiai, makaronai, razinos, majonezas, riešutai, žirneliai, agurkai, šokoladas, aspirinas, vitaminai – 55 svarai (25 kg.);

\$39 – tirpi kava, malta kava, arbata, kakava, vaisių sultys, sausainiai, aliejus, mėsos konservai, aspirinas, vitaminai.

Jums pageidaujant, atsiųsime smulkesnę informaciją.
Siųskite per seniausią siuntinių į Lietuvą įstaigą!

TRANSPAK, 2638 W. 69TH ST.

CHICAGO, IL 60629

Tel. 312-436-7772

ROTA DEGUTIENĖ, 28262 Chardon Rd.

Willoughby Hills, OH 44092

Tel. 216-943-4662

Mūsų atstovybė Lietuvoje: Vilnius, 26-28-27, 26-24-27

PEDAGOGIKOS MAGISTRĖ RIMA LAURA VAIČAITYTĖ

Joseph Pulitzer vidurinės mokyklos (New York) mokytoja Rima Vaičaitytė, baigusi Hofstrą universitetą bakalauro, tęsė studijas, siekdama magistro laipsnio iš pedagogikos. Šią vasarą gabi ir darbšti mokytoja apvainikavo pasirinktą profesiją magistru. Hunter College – City University of New York įvertino jos darbą magistro laipsniui gauti aukščiausiu pažymiu – SUMMA CUM LAUDE.

Rima Vaičaitytė baigė Maironio Lituaništinę mokyklą Niujorke, priklausė skautams, šoko tautinius šokių. Joseph Pulitzer vidurinėje mokykloje Rima Vaičaitytė vertinama kaip pavyzdinga mokytoja. Neseniai ji suorganizavo 22-jų savo mokinių – amerikiečių kelionę į Vilnių.

Rimos tėvai gyvena Stony Point, N.Y. Motina Aukšė Vaičaitienė mokyto-

jauja West Nyack, N.Y. mokykloje. Tėvas – dr. Rimas Vaičaitis profesoriauja Kolumbijos universitete N.Y. Rimos sesuo Krista studijuoja antropologiją Albany universitete, N.Y. Rimos tėvukas Kostas Vaičaitis ir močiutė Bronė Miklienė gyvena St. Petersburg, FL. Šeima didžiujasi dukros bei anūkės pasisėkimais. Belieka naujai magistrei palinkėti sėkmės, rengiant jaunimą, kuris galėtų sukurti geresnę ateitį.

m.b.

"DIRVAI" AUKOJO:

St. Šepety, Los Ang, CA	\$50
D. K.Allen, Youngst., OH	\$50
J.Bučinskas, Baltim., MD	\$30
G.K.Trečiokai, Union, NJ	\$30
G.Leonienė, Bradford, NH	\$30
M.Račkauskas, Cicero, IL	\$25
R.Valiukėnaitė-Dreher, Laramie, WY	\$20
E.Rasytinis, Detroit, MI	\$20
G.Petersonas, Dearborn, MI	\$20
B.Miklienė, St.Peterson, FL	\$20
A.Tumas, Newbury P, CA	\$20
R.Vodopalas, High.Hts. OH	\$15
A.Stungys, Kirtland, OH	\$10
P.Cicėnas, Sioux City, IA	\$5
V.Brakas, Willoghby, OH	\$5
M.Remienė, Weschester, IL	\$5

**Visiems aukotojams
nuoširdžiai dėkojame**

RITA STAŠKUTĖ

Born To Travel

26949 Chagrin Blvd. #103 (Ohio Savings Building)
CLEVELAND, OH 44122

Tel: (216) 831-5530 & (800) 366-9980

Fax: (216) 831-5028

LIETUVA – 1996

Skrydžiai į Vilnių dar vis geriausiomis kainomis

Atstovaujame FINNAIR, SAS, ir kitas oro linijas

MATAS & ASSOCIATES

RITA MATAS • Broker • G.R.I. • Licensed Real Estate Appraiser

17938 Neff Road
Cleveland, OH. 44119
(216) 486-2530

2412 Cedarwood Road
Pepper Pike, Oh. 44124
(216) 473-2530

ADV. VYTAS MATAS teisinis patarėjas

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Kenneth Schmidt ir
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzuoti direktoriai ir balzamautojai

936 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, Ohio 44095

Telefonas: 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama,
teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje.
Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

TAUPA Lithuanian Credit Union

Lietuvių Kredito Kooperatyvas

767 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119 **481-6677**

DARBO VALANDOS: antradienį, trečiadienį
ir ketvirtadienį ----- 9:00 v.r. – 4:00 p.p.
penktadienį ----- 9:00 v.r. – 6:00 p.p.
šeštadienį ----- 9:00 v.r. – 12:00 p.p.
sekmadienį *parapijoje* --- 11:00 v.r. – 12:00 p.p.

Kiekviena taupomoji sąskaita federalinės valdžios (NCUA) apdrausta iki \$100,000